

Telefon: Nr. 226.

Nr. 21—Anul LXXIV.

Brasov, Vineri, 28 Ianuarie (19 Februarie)

1911.

Biblioteci și case de citire la sate.

De câte ori e vorba de progresul cultural la Români, trebuie să mă gândesc la două anecdote nemţeşti: povestea Şvabului, care deabia la 40 ani capătă mintea necesară, şi poezia „Der Wilde“, în care e vorba despre „Europa's übertünchte Hölllichkeit“.

Imprejurări nefavorabile, o istorie plină de mizerii, o economie nedezvoltată, și astăzi, volnicia ciocotimii, nu ne permit să ne dezvoltăm după cum ar trebui. Instituțiunii culturale, cari în Apus există poate de veacuri, la noi sau nu se află de loc, sau numai în germe. Pătura cultă, sau mai bine zis, semidectă (laula excepțiunilor!), care a ieșit doară exclusiv din opincă, n'are tragere de inimă către țărani. În ignoranța sa nu înțelege, că o zidire fără fundament bun, adică o nație fără țărănime cultă și bogată, nu poate exista azi, când lupta pentru existență e atât de mare. Iar țăranul, lipsit de conducători firești, nu știe și nu poate să se ridice.

Ua mic pas spre bine este in
teresele ce-l poartă pentru poporul
nostru oropsit unele societăți, in
frunte cu oamenii luminați și iubitori
de neam. Si oamenii aceștia au vă-
zut, că două cauze principale, strâns
legate între ele, ne împiedecă în des-
voltarea noastră firească: lipsa unei
culturi trainice și a unei economii
raționale la popor. Și au căutat să
învețe de la alte neamuri, mari, bo-
gate și culte. Au observat, că pe
lângă multe instituțiuni culturale,
factorii principali la lăptirea luminii
sunt bibliotecile și prelegerile popo-
rale.

Mulțămită „Asociațiunii” la noi și „Ligii” dincolo, am început și noi Românii să avem acea, ce Francezii, Germanii, Englezii și Scandina- vii posed de mult: bibliotecă popo- rală. „Asociațiunea” înființează de-

părtașinte cu biblioteci, intrucât îngăduie slaba-i stare materială. În „Neamul Românesc“ cetesc zilnic, că în cutare loc, mulțumită ostenelelor d-lui Iorga, s'a înființat bibliotecă „Ligii“. Pe scurt. Un oareși care progres îmbucurător se poate observa.

Folosul, ce se poate trage din aceste instituțiuni, nu se poate tăgădui. Țăranul cetește în primul rând o limbă bună, frumoasă, românească pe care și-o și însușește. Cetește istoria neamului, cetește despre vitejia, starea sa bună de odinioară, și capătă speranțe într'un viitor mai bun. Vede, că alte popoare s'au ridicat prin putere proprie la o treaptă mai înaltă; el va căuta să le imite. Cărți bune economice, juridice îl vor învăța să și mărească averea și să și-o poată apăra față de multe atacuri, ce se ivesc atât de des. Iar traiul nesănătos și-l va schimba, cetind cărți de igienă poporală.

Un nonsens este aceea ce am auzit de la unii, că cetitul prea mult îl va reținea pe țaran de la muncă, că teoriile multe îl vor incurca. Nu, așa ceva nu poate să facă o bibliotecă. Se înțelege, că toate aceste foloase nu le va putea trage diatrîna rău alcătuită. Bibliotecari să fie oameni, cari cunosc bine mentalitatea țaranului, care știe ce să-i dea în mână. Sigur, că literatura senzațională îl va zăpăci. Țăranului trebuie să i-se dea în primul rând cărți economice, igienice și juridice, scrise de oameni competenți astfel, ca el să le înțeleagă. Să i se dea proză bună ușoară, în care literatura ncastră poporanistă e atât de bogată. Să i se dea cărți folositoare, în cari să-și afle sufletul său propriu, fantazia sa proprie.

Durere! astfel de biblioteci n'avem. La noi nu-s parale pentru cum părărea cărților. Bibliotecile se alcătuiesc din donațiuni. Și ce să donează: Cărți, cari stau în drum, cari

umplu dulapurile degeaba. Și donatori nu se gîndesc, că în loc să folcească, strică obștei. Bibliotecarii le primesc, chiar cu mulțumită, căci de regula nici ei nu știu bine rostul bibliotecilor. O altă dăună este indiferența directorilor și bibliotecarilor, cari cred, că dacă ai un post onorific fără leafă grasă, nu trebuie să lucri nimic, și deci nu pun cu anii piciorul în locul bibliotecii. Stări triste, cum au fost zugrăvite deunăzi într-un articol în „Gazetă“, se provoacă numai prin indiferență.

Dar să nu facem socteaală fără birtaş. Să vedem cum să poartă poporul! Am urmărit mai multe rapoarte ale despărţămintelor „Asoc.” şi am văzut, că numai în puţine comune cercetează poporul localurile de cetire. Cei ce mergeau, ce ceteau însă? Mai mult basme, puţin istorie şi aproape de loc igienă, iuristică şi economie. De ceea, ce i-ar trebui mai mult, ceteşte mai puţin. Aici trebuie să intervină luminătorii poporului, şi de pe amvon, catredă şi dela masă de conferinţă să-l îndrumeze să citească *şi ce să citească*. Vedem deci, că începutul e făcut. Cea mai mare stavilă e învinsă. Dară de aceea mult ne mai trebuie, ca să ajungem culmea. Trebuie să jertfim, să învăţăm, să propovăduim cele bune între popor, ca să-l întărim în cultură şi bogăţie. Şi atunci să vedeţi pe Românaşii noştri sănătoşi şi viguroşi, cum întăriţi în cultură şi bogăţi, vor învinge orice stavilă şi nu se vor teme nici de porţile iadului!

Mocu Delabran.

Despre România în delegaţiuni. În şedinţa comisiei pentru externe a delegaţiunii ungare, ținută luni în Budapesta, s-a votat bugetul ministerului de externe. Cu acest prilej au făcut interpeleţii delegaţii unguri Sáygi, Laszkáry, Szűllő şi contele Majláth, zicând că în România se fac agitaţii (atături) contra Ungariei.

**Ministrul de externe Aehrenthal a
răspuns următoarele:**

D-nii Săgy, Laszkary și Majlat, trăind despre raporturile Austro-Ungariei cu România, au constatat cu mulțumire, că aceste raporturi sunt bune și precum este de dorit, că există relațiuni amicale între Austro-Ungaria și România, dar cu toate acestea se fac agitații. Sunt în pozițiune, a zis ministrul, de a putea vorbi astfel din cauza carierei mele, căci acum 16 ani am avut onoarea de a reprezenta pe Austro-Ungaria la București, să contribuiesc într-o oarecare măsură la dezvoltarea amicală a raporturilor noastre și să constat astfel, că guvernele române, aparținând oricărui partid, au fost întotdeauna corecte în atitudinea lor față de monarhia noastră și în particular față de Ungaria. Nu poate fi contestat, că s-au produs și unele excepții, când eram ministru la București și de aceea s-au repetat în mod sporadic de atunci, însă trebuie să relevăm, că dacă atari simptome au apărut, atitudinea guvernului român — și aceasta vreau s-o repet — a fost în totdeauna absolut fără de reproș. Constat cu mulțumire, că în ultimul timp presa atât din Ungaria cât și din România, se servește de un ton împăciuitor. Voesc să sper, că aceste dispozițiuni vor fi menținute de ambele părți, lucru, care se înțelege dela sine, va fi spre ușurarea sarcinii cercurilor oficiale.

De preste săptămână.

*Guvernul turcesc închiriază
vapoare românești.*

Turcia are multă bătaie de cap cu răsculații dela Yemen, în Arabia. A trimis zeci de mii de trupe ca să potolească răscoala. Și mai trebuia să trimită, dar n'avea vapoare de ajuns la îndemână. A închiriat mai întâi trei vapoare rusești și acum de curând se scrie din Constanța: guvernul otoman tratează cu direcția serviciului maritim român, pentru a închiria

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

**Marele Gheran,
Impăratul șoarecilor.**

Demult, când au fost oamenii mai buni la inimă și mai neclintii în lege, că nu erau așa de firoșcoși ca acum și se plimba Dumnezeu printre ei, de le da belșuguri dese, au fost trăind mult mai multe lighioane pe pământ și erau mai mari și mai frumoase ca cele de azi.

Ba ci-că pe vremile acelea au fost având împărății mari și puternice, de îndrăzneau să stea la contră cu omul, care nu știa să dea moartea cu multe și felurite mesesuguri și așa de lesne ca acum.

Intr-un munte mare și înalt, că se
pronteau norii pe vârful lui, trăia odată
multime mare de șoareci și chițorani,
care nu mai aveau astămpăr, ci scobeau
mereu la șomini, de-și făceau mișine și fel
de fel de întortochiături și frumusețuri,
că mândrete de împărăție ca a lor, rar se
găsea la alte joavile.

Dar și între alte jigăanii, ca și între oameni, se găsesc câte unele mai colțate și mai șirete, de i-au mințile prostimii cu

șosele și cu momele ș-apoi o joacă cum
li-e placul.

Aşa printre şorecime s'a fost găsimd unul mai mare şi mai frumos, care pe lângă că era bun de gură nevoie mare, mai avea şi o coadă lungă, de se târa după el ca un şerpe şi nişte mustăţi mari şi sucite, de jurai că-s de nemeş.

Pe ăsta văzându-l șoarecii așa, hotărârea să-l alocă împărat.

Se adunară cu toții și cum gândiseră,
asa au făcut

Se strănsură apoi cei mai meșteri
chițorani din toată împărăția și se apuca-
ră se scobească palate pentru Luminăția
Sa, sub un steiu, de lângă care pornea un
șipot limpede ca cleștarul.

Lucrăra ei multă vreme și schimbăra mulți saraoli, care trebuind să roadă sumeden-e de mesteacăn și de alte lemne, li se toceau colții și nu mai erau buni de nimic. În sfârșit, după multă casnă, fură gata și palaturile cu mișinile lor pline de nuci, de alune, de jir și de tot felul de grăunțe și de poame și atunci se așeză împăratul cu toată curtea în noua lui locuință și fu mare sărbătoare în toată șorec-mea, de jucară toți, cu mic cu mare și chițcuiară ca toate felurile de muzici timp de trei zile.

După ce-și făcură seama cu cheful, se risipiră pe la sominile lor și începură iar să lucreze, fiecare pe cum îl împingeau nevoile și cum îl tăia capul; iar împăratul rămăse cu mai marii împărăției să chibzulescă cele ce avea de făcut.

Aşa, du-te vreme, vino vreme, se lă-
 ți veste la toate împărățiile joaviilor des-
 pre Marele Gheran, împăratul șoarecilor
 — c'asa îi puseseră numele când alesese-
 ră împărat — și toți megieșii, auzind de
 frumusețea și puterea lui, veniră de i se
 închinară și-i aduseră fel de fel de plo-
 coane.

Acum nimeni nu era mai puternic
si mai temut în împrejurimi ca el.

Și adese-ori, după-ce Luminăția Sa se scula de la masă, se așeza pe un ciotac în marginea părăului, de mai rodea câte-un simbre de nucă ori vr'o alună și prăjindu-se la soare și mângâindu-și mustețile, își privea chipul în apa cea limpede și i-se părea că e și mai mare și de multe ori întreba pe cei trei șorecuți: cu blana roșie, care îl apărau de tântari, cu câte un iulג de curpene, cine e mai mare și mai puternic pe lumea asta decât el?

»Păi, de, Măr'a Ta, răspunseră într'o zi, după ce chibzuiseră și socotiseră multă vreme și după ce întrebaseră și pe sobo-

lul cel orb¹⁾), — care ci-că ar fi știind și unde-i buricul pământului, — după cum ne dăm noi cu socoteala, în prostia noastră, am zice că soarele să fie mai mare«.

»Tot cam așa gândeam și eu, răspunse înălțimea Sa, după ce își netezise un pic mustețile; apoi se sculă și dete poruncă helciului²⁾, care era mai marele pristav, să strige, ca să s'adune sfatul pe dată.

Când fură toți de față, împăratul le grăi: »După ale noastre lungi socotele, dat-am cu gândul, că cel mai mare și mai puternic decât noi pe lume, e singur soarele«.

»Și, voind noi să facem bucurie norodului nostru și nouă, hotărât-am în a noastră înțelepciune, de a cere pe fiica soarelui ca să ne fie soție, iar Dobitociilor Voastre stăpână.

»Trăiască Marele-Gheran, puternicul împărat al şorecimii«, chitcui ră ei cat putură, izbindu-se cu labele de dinainte peste bot; apoi, după ce mai roaseră câte-un simbreu de jir şi mai petrecură, sărind unul peste altul şi lovindu-se cu coadele,

1) Cărțiță, despre care poporul crede, că-i
oarbă.

2) Un fel de sobolan.

trei cargoboturi, cari să transporte trupe și muniții la Yemen, unde răscoala arabilor a făcut mari progrese. Primul transport îl va face vasul „Iasi”. Costul unui transport dela Constantinopol la Alexandria e de 80 000 lei.

Ancheta în comitatul Hunedoarei.

Comisiunea investigatoare rânduită de ministrul de interne, ca să ancheteze stările de administrație din comitatul Hunedoarei, a făcut cercetări la primăria și la pretura orașului Hațeg. În ambele locuri a aflat neregularități și abuzuri. Amploiații nu sunt pătrunși de însemnătatea oficiului lor. Oficiantii superiori trec, cu cea mai mare ușurință peste scaderile celor inferiori, și din toate acțiunile lor l'psește energia recerută.

Alegerea din Șimleu.

Alegerea de deputat dietal în cercul Șimleului s-a statuit pe 14 Februarie. Președinte este Dr. Faragó Sándor. Candidații sunt: Barabás Béla kossuthist și Keller Samu, adv. cu program iusthist. Se vorbește și de un candidat guvernamental Szemere Miklós, dar nu credem să mai candideze și acesta. Barabás a sosit Sâmbătă d. a. la Șimleu și Duminecă înainte de amiază și-a ținut vorbirea de program în cadrele cunoscute ale programului independist-kossuthist. Duminecă după prânz și-a desfășurat programul candidatului iusthist, Keller. Apoi au plecat prin celelalte sate.

Comitetul cercual al partidului național român în ședința sa dela 3 Februarie n. a hotărât să candideze pe d-l Dr. Victor Deleu, fost candidat al partidului național și la alegerile din urmă. Cum știm, d-l Deleu a obținut atunci, cu toate voynicile și presiunile, ce s-au făcut, un număr considerabil de voturi românești. Credem, că acum alegătorii români vor intra mai încheși în luptă și vor face cinste numelui românesc.

„Gazeta de Duminecă”, din acest incident serie:

„Conducătorii poporului nostru din acest cerc au deci sfânta datorie a vesti această adunare alegătorilor, a-i îndemna la o luptă frățească și solidară, și apărându-i de corupția morală, să-i îndemne a se înșira sub mândrul steag al partidului național român. Să punem deci umăr la umăr și să arătăm contrariilor noștri politici, că poporul român și conducătorii lui sunt oameni cari știu să-și facă datoria tot-

deauna, când este vorba de cinstea steagului românesc.”

Ce face organizarea și interesul.

— Alegere de membrii congregaționali în Bărgăș. —

— 7 Febr. c.

Eri, în 6 Februarie n. a fost în cercul „Bărgăș” comitatul Târnava mare a doua alegere a celor 4 membrii în congregație. (Prima alegere a fost anulată.) Românii din acest cerc până acum n-au avut nici o organizare; fiecare lucra de capul său, sau nu se interesa de loc de astfel de trebi, și urmarea a fost: că până acum abia era ales din grația Sașilor și Maghiarilor câte un membru român în congregație, și de multe ori nici unul.

Nimenia n-a știut până acum, că alegătorii români sunt în majoritate în acest cerc, și ar putea avea biruința pe partea lor.

Lucrul acum s-a clarificat prin un apel al comitetului cercual, adresat conducătorilor poporului, și rezultatul a fost, că alegătorii, deși timpul a fost cumpănit de geros și cu viscol, s-au prezentat din cele mai extreme părți ale cercului aproape toți, împreună cu conducătorii firești: preoți și învățători, și cu multă însuflețire au dus steagul național la biruință.

Cu o majoritate de 17—25 voturi au reușit să aleagă 4 membrii români, pe 4 preoți cu crucea în frunte: Valeriu Cosma din Iacobeni, Dumitru Deac din Calvaser, Romul Constantinescu din Ighidorul român și Ioan Hulea din Buia, toți însuflețiți pentru cauza noastră națională și avem cea mai bună speranță, că-și vor face datoria.

Partea leului la aceasta reușită splendidă, a avut-o neîntrecutul naționalist, zelosul avocat din Agnita, d-l Dr. Simeon Cheșian, care a și fost răsplătit din partea tuturor cu o simpatie deplină meritată, bucurându-se și până acum de încrederea generală a oamenilor de bine.

Iată la ce rezultat bun se poate ajunge prin o organizare bună și la timp făcută.

Onoare se cuvine la toți: conducători și alegători!

Un alegător.

Proces de agitație.

Despre pertractarea procesului urzit contra părintelui Const. Lucațiu, pentru că ar fi „agită” pe timpul alegerilor dietale, ni-se trimite următorul raport:

— 7/II 1911.

Procesul de agitație al părintelui Constantin Lucațiu, preot în Dorolt, s-a pertractat Luni la 6 Februarie înaintea curții cu jurați din Sătmăr.

Acest proces a fost destul de instructiv, spre a ne convinge din nou de bunăvoința, cu care se poartă față de noi ungurimea oficială.

Pedepsind pe un candidat de deputat pentru unele expresii, rostite în tolu mișcărilor electorale, poate mai aspru ca de altă dată, cum zise elocventul apărător, ar trebui ca toată țara să se prefacă în o temniță, căci toți candidații, ori de care partid s-ar ținea, se folosesc în vorbirile lor de expresii, care de care mai înțepătoare, prin urmare, ar trebui ca toți să fie judecați, — și nu numai naționaliștilor să li-se facă aceasta cinste — nemeritată.

Acuzatul a zis: Oameni buni, țineți cu noi — cu partida noastră — dacă voți să ne meargă bine. Nu vă lăsați a fi mițuiți cu bani. Feriți-vă de cei ce vreau să vă corumpă. Nu vă vindeți sufletele, căci banii lor sunt banii lui Iuda vânzătorul. Cam acestea cuvinte le-a zis poporului adunat în Borlești.

Pertractarea s-a început abia către 11 oare sub președintele judeului Németi, având acuzatul de apărător pe d-l Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea.

Acuzatul, nu spre bună plăcere a judeului președinte, a insistat să se apere în limba sa maternă. Ca tălmăciu a funcționat tânărul profesor Dămian.

În decursul pertractării s-a adevărit, că gendarmii au spus la protocol de tot altceva, decât ce au fastonat martorii ascultați. Înșii cei doi Svabi pripășiți din Borlești, cari se vedea a fi stâlpi, pe cari se razămă toată acuza, au fost siliți a recunoaște, că ei nu au auzit să fi zis acuzatul: *bateți-i în cap pe cei ce nu vor vota cu noi, ori unde îi veți întâlni*, cum erau scrise acestea în protocolul de investigațiune jăndărmăresc.

În ședința continuativă de după am. a urmat recușitorul — destul de macru, al acuzatorului public. Cu atât însă a fost mai strălucită, mai convingătoare apărarea d-lui Dr. A. Lazar.

Inimosul nostru avocat dela Oradea, manuând limba pertractării cu o elasticitate uimitoare, a vorbit într-un elan oratoric, desfrînd toată acuza și făcându-o toată puzdării, — a debutat atât de frumos, încât ne creștea inima de bucurie, văzându-l ridicat în culmea sfintei sale datorii intru apărarea cu atâta dibăcie a clientului său.

A făcut onoare tagmei sale și neamului, din care face parte.

După fnirea pledoarelor juriul s-a retras, apoi cam peste 15 minute reocupându-și locul, a anunțat sentința de *»vinovat»,* judecându-l pe acuzat la 3 zile închisoare și 60 cor. amendă.

Contra acestei sentințe, procurorul a apelat pentru ridicarea pedepsei, iar apărătorul pentru deplină achitare.

Prezența unui număr frumos de Români în sala de pertractare, veniți unii

chiar din mari depărtări, între cari se aflau și cinci domnișoare, i-a cauzat acuzatului o mângâiere, iar streinii ni-au primit prevenitor.

Un asistent.

ȘTIRI.

— 27 Ianuarie v.

Atențiune! Toate articolele le vindem cu preț redus.

Stofe, mătăsuri, bluse, confecțiuni perdele ect. ect.

Confectionăm costume de dame și domni.

Frații Simay.

Conferențele „Asociațiunii”. O serie de 4—5 conferențe se va ținea și în anul acesta în sala gimnaziului din Brașov Dumineca la 6 oare seara. Taxa de intrare 20 bani.

Dumineca viitoare, 30 Ianuarie v. 1911 (12 Februarie n.) va vorbi d-nul Ioan Petrovici, profesor, despre *Napoleon Bonaparte* (cu proiecțiuni).

Concert și petrecere în Brașov. Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele dă, cu colaborarea distinsii și apreciatei artistice, a d-nei *Veturia Trilean* în 1/18 Febr. a. c. în sala Redutei din Brașov, un concert și petrecere cu dans. Crezând, că dăm un bun prilej de bucurie înaltă, plăcere artistică și de o petrecere socială publicului nostru cult din Brașov, jur și din alte părți, îi invităm cu toată dragostea frățească la acest concert și petrecere. Alte invitații nu se trimit. Dama se pot prezenta fie în toalete, fie în costume naționale. Începutul e la 8 seara. Bietele se vând la librăria Mureșianu și Ciurcu și seara la cassă. Brașov în 26 Ianuarie v. 1911. Pentru comitetul Reuniunii: Balașa Blebea președintă. Dr. I. Biaga secretar.

Romana. Acei Domni, cari voiesc să învețe Romana, sunt rugați a se întruni în 29 Ian. c. la oară 5 d. p. în sala comisiunii pentru fondul de teatru, — localele casinei române, — pentru a ne consfătuși asupra modalităților, cum s'ar putea învăța Romana. — Popa tunarul.

Cununii. Duminecă în 30 Ian. (12 Febr.) la 4 oare d. a. va avea loc la bis. St. Nicolae din Brașov cununia d-soarei Elena Lăcea, cu d-l Moise Bunescu din Rucăr (România.) Felicitări.

— Elena Căciulă și George Preșmerean fac cunoscut celebrarea religioasă a cununiei lor, ce se va oficia Duminecă în 30 Ianuarie 1911 v. în biserica «Sf. Adormiri» din Turcheș (Săcele) la 2 oare p. m. Felicitări.

Zăpezi mari. Din Cernăuți (Bucovina) se anunță: În urma viscoalelor din ultimele zile stratul de zăpadă așternută pe rețeaua ferată atinge pe alocurea o grosime de 3—4 metri. Din această cauză, circulația trenurilor a fost în parte suspendată, — cum e între Luzan, Soleci, Napolokutz și Visu. Trenurile accelerate soresc cu o întârziere medie de 8 oare. Termometrul arată 21 grade sub zero.

și luă drumul iarăși în spre sominele lor.

Atunci marele Gheran, după puse de-i neteziră blana frumos cu foi de lipan, ca să pară mai mândru, se mai uită de câteva ori în apa pârâului, să vadă de-i șede bine, apoi porni cu câțiva credincioși ca să ceară singur pe fiica soarelui de nevestă.

Au mers ei, cât or fi mers, pân'au ajuns la »porțile albastre» și au trecut pe tărâmul celălalt. Și s'au tot dus mereu înainte, de-au ajuns tocmai când sfântul soare se sculase și era gata să iasă din palaturile lui de cleștar, din văltoarele fără de margini.

Când a văzut sfântul pe lighioane că vin într'acolo, le-a întrebă că ce vânturi le poartă pe acolo.

Atunci împăratul se ridică în două labe și zise:

»Soare, eu sunt Marele-Gheran, împăratul soarecimei și cel mai puternic de pe pământ. Am auzit însă că tu ești și mai puternic decât mine și, că să nu fim în sfadă, am venit să-ți cer fata de nevestă, cășa se cade, că mare cu mare să se nrudească.»

Atunci soarele privindu-l cu milă, zâmbi blând și zise:

»Cred că Mustăcioșia Ta ești cel mai puternic. Despre mine însă nu este așa cum grăiești, că de multe ori îmi stău norii în față, de nu mă lasă să trimet căldura și lumina cerului, viețuitoarelor de pe pământ.»

»Vezi dar, că nu sunt eu mai puternic. Auzind Gheran așa, se'nturnă și o porni de grabă către nori.

După cale lungă și mari primejdii, ajunse la împăratul norilor, pe care se plimbă sf. Ilie, când urlă halele și îi spuse la ce-a venit.

Dacă auzi asta, că ce caută guzganul, se scutură puțin și, durduind încet, îi zise:

»Toate-s bune, dar nu suntem noi mai puternici, ci vânturile, că ele ne alungă din loc în loc, sfărâmându-ne și înșirându-ne în largul cerului.»

Dacă auzi împăratul soarecilor așa, fără să mai stea la chibzuială, se'ndreaptă cu credincioșii lui spre »Capul pământului», de unde pornesc vânturile.

Merseră ei multă vreme și, când ajunseră aproape, trebuiră să sape somine și să meargă pe sub pământ, că suflau vânturile ale turbate, de-i aruncau înapoi.

3) Furtuni mari.

Când fură acolo, tocmai ieșise regele halelor și vânturilor și stă gata să ncalece pe calul lui cel cu douăzeci și patru de aripi și să ocolească lumea, să vadă cum și-au îndeplinit slujba supușii lui și cam ce isprăvi au făcut pe munți, pe câmpuri și pe ape.

Dacă auzi la ce-au venit dobitoacele, își puse mâna la gură, ca să nu le spulbere și grăi: »Eu a-și fi cel mai puternic, dacă n'ar fi munții, care să-mi sfășie pieptul cu steirile lor, pe care încerc să le dărăm, de când sunt eu și lumea. Duceți-vă dar la regele munților, că el trebuie să fie cel mai puternic.»

Atunci marele Gheran își aduse aminte că muntele, în care se află împărașia lui e regele munților și porni repede, plin de veselie că se 'ntoarce iarăși la palatele și la mișinele lui, după ce colindase atât amar de vreme și pământul și apele și văzduhul.

Dacă ajunse acolo, nici nu s'abătu la palat ci se urcă la »capul muntelui» de-i spuse că a venit să-i ceară fata de nevestă, că a aflat, că el e mai puternic pe lumea asta.

»De unde să fie așa — zise muntele, vind încet și clătîindu-și brazii —

când soarecii, supușii Mustăcioșiei-Tale, îmi tot găuresc coastele de-atâta vreme, fără ca eu să-i pot opri.»

Când auzi Gheran că soarecii lui sunt puternicii lumii, scoase un chițcut de bucurie și, lovindu-se cu labele peste bot, porni de-a săritele la vale.

Ajuns la palat, și trimise pe dată să-i caute pe cea mai iubeată fată din toată chițorâncea, pe care nu fu lucru greu s'o și găsească îndată.

Făcu apoi o nuntă mare în capul satului, cum nu se mai pomenise de când erau lighioanele pe lume, de veniră și petrecură toate mărimile împărașilor dobitocești de prin prejur și, poate și azi Marele-Gheran domnește peste soarecime cu sufletul împăcat, că nu e altul pe lume cu mai mare slavă și putere ca el.

D. N. Ciotori.

—Deasemenea între Braşov şi Predeal, zăpada căzută atingând o înălţime prea mare a fost imposibil să se cureţe lăsa cu plugurile căilor ferate, cari în timpul lucrului au deraiat împreună cu o locomotivă. Din această cauză trenul accelerat a sosit la Predeal cu o întârziere de patru ore, perzând astfel legătura cu trenurile române. Călătorii, în număr de 50, au dormit în sat şi în sălile de aşteptare ale staţiunii Predeal. De ieri trenurile din Ungaria sosesc cu aceeaşi întârziere de 3—4 ore. La Predeal, e un viscol continuu. Dacă va mai cădea zăpadă multă, e probabil, că se va întrerupe circulaţia trenurilor.

Populaţiunea Sibiului. Din specificaţia datelor recensământului în oraşul Sibiu, dăm următoarele cifre, cu observa-rea, că numeii dintre paranteze arată starea de acum 10 ani. Numărul locuitorilor este 30.035. Dintre aceştia 14.417 (12.933) bărbaţi; 15.618 (13.712) femei; 18.077 (16.289) necăsătoriţi; 9.676 (8.262) căsătoriţi; 179 (120) divorţaţi; 2103 (1974) văduviţi; 23.294 (20.313) ştiu ceti; 23.253 (20.158) ştiu scrie; 12.824 (11.097) evangeliici; A. B. 2053 (1707) ex. ref. 6063 (6079) rom. cat. 2318 (2079) greco-catolici; 5288 (4052) greco-orientali; 1183 (923) israeliţi şi 301 (108) de alte confesiuni; 16.156 (15.555) germani; 7338 (5959) români; 6023 (4732) maghiari. (Cu ovrei cu tot Red. Gaz.) 518 (399) alte naţionalităţi.

În comitatul Sibiu recensământul a dat următorul rezultat: Sebeşul-săseş 8091 (7754); Răşinari 5786 (5406); Polana 4198 (3951); Avrig 3490 (3190); Sălişte 3462 (3566), deci scăzământ de 104 suflete. (Emigrarea?? Red. Gaz.) Jina 3469 (3177); Slimnic 3148 (2929); Cisnădie 3062 (3025); Cristian 2991 (2908); Turnisor 2780 (2545); Gura riului 2704 (2564); Po-placa 2613 (2515); Apoldul mare 2472 (2375); Apoldul mic 2295 (2495); Petrifa-lău 2265 (2146); Ludoşul mare 2251 (2007); Sugag 2199 (2077); Vurper 2197 (2029); Sadu 2142 (1882); Sura mare 2117 (2050); Altăna 2112 (1993); Pianul sup. 2084 (2144); Răhău 2079 (2095); Mercurea 2048 (2003); Noehrich 1228 (1099) Mai puţin ca 10.10 de locuitori au comunele: Cisnădioara, Şelimbier, Bungard, Tălmăciu, Caşolt, Hamba, Rusciori, Racoviţa, Cap-păna, Lazu, Sebeşel, Strugar (232) Aciliu, Galeş, Căcova, Mag, Săcel, Reci Bendorf, Tichindeal, Glămoara, Cornăţel, Ilimbav, Săşăus, Nucet, Tilişca şi Porceşti. Din ce-lelalte comune ne lipseşte datele. Creştere se observă în preturile Cisnădie, Sibiu şi Noehrich, staţionare în preturile Sălişte şi Mercurea. Numărul sufleteor din comitatul Sibiu:

Pretura Cisnădie	29.339
» Mercurea	25.445
» Sibiu	25.044
» Noehrichiu	16.405
» Sălişte	16.008
Oraşul Sibiu	30.035

Total 142.276

Maj. Sa Monarhul. — precum s'a anunţat la timpul său, a sosit Mercuri în 8 Februarie n. cu trenul de 5.45 la Budapesta, unde precum se afirmă va rămănea v'ro trei săptămâni.

Convocarea congresului bis. sârbesc. Din Neoplanta să vesteşte, că prin ceru-rile normative bisericeşti circulă şvonul că patriarhul Lucian Bogdanoviciu, va con-voca congresul pe 7 ori, pe 14 Mai a. c.

Pe fundul lăzii. Oamenii din zilele noastre nu-şi mai păstrează economiile pe fundul lăzii sau în fundul şărpăului, ci mintea sănătoasă li îndrumă, să-şi depună, economiile la casele de păstrare. Căci cei ce nu fac aşa, mai curând ori mai târziu o păţesc. Astfel a păţit-o şi econoama veteranelui părinte din Fisaut, o văduvă dăscăliţă, care penzioara de 216 cor. în 3 ani de-arăndul a grămădit-o pe fundul lăzii cu alte economii. Servitoarea părin-telui o săcuiancă, a observat locul cu no-rocul, şi pe când econoama mergea la bi-serică, fura şi ea aşa cu ţărăita, până-ce a-cum s'a descoperit lipsa a 512 coroane. Bani furati, din nenorocire i-a găsit tot pe fundul lăzii de mireasă, a servitoarei, în casa părintească a acesteia.

Industria românească în Bucovina Ziarul german „Bukowiner Kaufm. Bl.“ publică următoarea notiţă:

D-l d. Kiderlen-Wächter, fostul mi-nistru plenipotenţiar al Germaniei, vizitând la timpul său expoziţia pentru încuraja-rea şi răspândirea ştiinţelor române, ex-poniţie inaugurată la Bucureşti, nu s-a pu-tut opri fără să admire aranjamentul ar-tistic al mobilierului unei case ţărăneşti, mobilier expus de către şcoala de meserii din Câmpulung (Bucovina). D-l Kiderlen-Wächter comandase imediat o asemenea garnitură completă de mobilă şi scurt

timo după aceasta urmează şi comenzi-le celorlalţi înalţi funcţionari ai legăţiunei germane din Bucureşti.

Aristocraţia românească, care vine în contact cu personalul superior al lega-ţiunei germane, observând mobila de tot originală, care până atunci nu era văzută nicăieri în România, — însărcinase de ase-menea şcoala de meserii din Câmpulung cu furnizarea acestui fel de garnituri.

Între persoanele marcante din Ro-mânia, cari au comandat mobilă în Căm-pulung, se află şi foştii miniştri Brătianu, Mortun, Istrati, etc.

Actualul secretar de stat al imperiu-lui german a contribuit deci pe această cale la încurajarea în România a unei in-dustrii specifice bucovinene.

Pocăiţii. «Tel. Rom.» scrie: De câţiva ani încoace s'a înmulţit şi în ţara Ji-ului o seamă de pocăiţi săculi, cari în tim-pul din urmă şi-au întins mrejele şi asu-pra Românilor. Au şi prins pe v'ro câţiva. Săculii s'au întărit binisor, mai ales de când preotul reformat din Vulcan încă s'a de-clarat pocăit şi a pornit el însuşi agitaţie între oameni. Nu aşa însă Românii. Preoţii români au pornit o contra agitaţie. Astfel preotul nostru gr. or. din Vulcan, Dr. Seb. Stanca, a ţinut un ciclu de şapte predici începând cu ziua de sf. Nicolae. A vorbit despre biserici, cruce, icoane, preoţie, botez, fecioara Maria şi cuminecătura, iar Duminecă în 22 Ianuarie s'a întâmplat că po-porul indignat, ieşind din biserică a luat cu asalt cuibul pocăiţilor români, cu totul 4 oameni. Bieţii pocăiţi au scăpat numai cu fuga şi în două zile s'au curăţit din co-mună. A mai rămas unul singur, care în încăpăţinarea lui perzistă şi e de batjocura tuturor oamenilor, cu atât mai vârtos că i s'a descoperit multe fapte imorale. Aşa ar trebui huiduiţi toţi aceşti rătăciţi încă-păţinaţi.

Şcoalele în România. Ministerul in-strucţiunei publice al României, a început a da atenţie construirii de localuri de şcoli, de la anul 1887 şi a construit până la 1897 un număr de 1850 localuri. De la 1897 până la 1907 Casa şcoalelor a con-struit 2088 localuri de şcoală. În ultimii trei ani, de la 1907 până azi, s'au constru-it 819 şcoale. La total numărul şcoalelor model construite este 2243 din care 414 de bărne şi 1629 de zidărie; proprietăţi ale comuneii sânt 1874 şi donate 369; co-munele au cheltuit pentru şcoli suma de 7 milioane 351 mil. 871 lei; împrumuturi dela Casa şcoalelor 8 milioane 831 mil. 139 lei; fonduri date de judeţe 1 million 30 mil. 562 lei; fonduri particulare 3 mi-lioane 190 mil. 966. Costul total al celor 2243 şcoli model este de 22 milioane 646 mil. 965 lei.

Distincţiune. Directorul din Austria de jos, pentru cultura vinului d-nul Ferd. Reckendorfer, a vizitat în decursul verei anului trecut şi pepinieria renumită cu altoi de viţă americană a d-lui Fr. Caspari din Mediaş (Ardeal) şi a laudat foarte mult aceste plantaţii, cu deosebire, că cu toate că în anul expirat, în ţările unde se cultivă vinul, ville au fost atacate de peronosporă, în plantaţiile întinse ale d-lui Caspari nu s'a ivit nici urmă de peronosporă.

Atragem atenţiunea proprietarilor de vii asupra aprecierii din străinătate a pepinierii d-lui Fr. Caspari (Mediaş), care serveşte pe cumpărători cu cea mai mare acurateţe.

Vilă de vânzare. «Vila Zakarias», află-toare în centrul localu de băi dela Taş-nad e de vânzare. A se adresa la proprie-tarul: Zakarias Jakob în Csikszépus.

Alegerea de deputat în cercul Cisnădiei.

Alegerea de deputat în cercul Cisnădiei, comit. Sibiului, se face în 16 Februarie n. c.

Clubul municipal român din com. Sibiului în şedinţa dela 5 Fe-bruarie a. c., a hotărât, că în vede-rea legii electorale feudale şi în ve-derea împărţirii cercului Cisnădie, cu majoritate covârşitoare de locui-tori români lipsiţi de dreptul de vot — să nu pună nici de astădată can-didat naţional român în cercul Cis-nădiei.

Alegătorii români aparţinători partidului naţional, vor face bine deci, ca în 16 l. c. să stea deoparte şi să lase toată răspunderea alegerii în sarcina majorităţii alegătorilor saşi, favorizaţi şi privilegiaţi de a dispune după plac cu acest cerc.

Comitatul Naibi.

(»Huncut vármegye«).

Punem în fruntea acestor şire titula „Huncut vármegye“, pentru-că aşa e botezat „csárdásul“, cu care s'a început „Balul din Făgăraş“ des-pre care publicăm raportul de mai jos, ce ni-s'a trimis şi nouă, şi care „bal“ arangiat de „Crucea roşie“ a avut „succesul moral“. (Vezi „Tel. Rom.“ nr. 9 a. c.) să compromită neorientarea a „zece preoţi gr. or. români, cari n'au ştiut ce se inten-tionează prin ducerea lor acolo.

Nu putem publica acest raport, fără a lăsa să premerge în resu-mat unele constatări, ce ni-se trimit de un bun român, indignat de a-colo. Mai ales, ne vedem siliţi a da loc acestor constatări obiective, căci vedem, că despre aceasta „petrecere din Făgăraş“, „Tel. Rom.“ în două rânduri a fost sedus a publica „ra-poarte“ tendenţioase, iar o fiuică jidano-maghiară din Făgăraş cântă osanale intrării maghiaro române, din comitatul Făgăraşului.

Tot lucrul se reduce la urmă-toarele, cari ni se scriu:

„Preşedinta filialei făgărăşene „Crucea roşie“ d-na fişpaniţa Széll, trimisă de bărbatul său, a mers din casă în casă, pe la toate familiile inteligente române din Făgăraş, ca să le deoblige să-şi dea concursul la reuşita petrecerii. În tocmăi cum a mers şi bărbatul său—in primăvară, din casă în casă pe la anumiţi oră-şeni să-i deoblige să-şi dea votul lui Werner Gyula.

Românii simţind, cei care pe vale, cu atâta risipă de dragoste fiş-pănească, s'au agitat. Preşedintele şi secretarul clubului comitatenz ro-mân, au conchemat la hotel „Paris“ o consfătuire şi s'a decis, că nici un român adevărat şi independent să nu ia parte la bal. Contra acestui decis, — ca la toate ocaziunile de asemenea natură — a fost numai Dr. Senchea şi protopopul Borzea, cari de ani de zile înoată în apele fişpa-nului şi mereu se însinua la acesta ca „conducător: la spatele căroră stă mulţimea „Ţărei Oltului“. Au declarat, că nu se supun decisiului. Ei vor merge la bal şi vor mai duce şi pe alţii. Ba păr. Borza a mai fă-cut nişte enunţiaţiuni atât de in-time „fişpăneşti“, încât un protocol luat în chestii de onoare derivate din acele enunţiaţiuni, între fişpanul Széll şi Dr. Şerban, i a procurat păr. Borzea un astfel de bilet, încât n'a mai avut lipsă de altul la acest „Ca-lisot bal“.

Şi „tăgăduşi“ făgărăşeni, s'au şi pus pe lucru să adune lume pen-tre balul fişpanului, care s'a ţinut în sala cea mare a casei comitatu-lui, în sala, în care cei-lalţi români au cântat mai când era, demonstra-tiv: „Deşteaptă-te române“, pentru ce şi acum deurge procesul la tri-bunalul din Braşov.

Părintele Borzea a dat roată prin preoţie, dar n'a putut indu-pleca decât pe zece inşi, între care şase fiii tinerei ai ei. Sale din era de protopopie, un cumătru bătrân, căruia de sigur i-s'a stins pipa după captor, până s'a întors, un popenciu, care din Aprilie — Sept. a fie-cărui an paşte oile necuvântătoare nu pe muntele Tavorului, un preot venit numai de ieri de-alaltă-eri în părul tulbure al „protopopiatului“ şi încă unul pe care nu vreau să-l caracte-rizez.

Aceştia au format garda, „multi-mea“ dela spatele şefului tractual, care parte i-a cercetat în perşoare parte le-a scris, că nesmintă-mul la — bal!

Constat, că din Făgăraş afară de doi, trei funcţionari români comi-tatenzi — deobligaţi oficialmente — n'a participat nime dintre românii cei „independenţi“ nimeni, dar ab-solut nimeni n'a participat afară de protopopul Borzea cu deputatul sinodal-congresual Dr. Senchea şi meseriaşul Valer Langa.

Acesta este „publicul distins“, cu care se laudă în „Tel. Rom.“ şi în fruntea căruia, după cum ne spune fiuica jidano-maghiară pune ca „conducător“ de horă şi de sâr-bă, pe Dr. I. Senchea. (Vezi nr. 6 Fog. és Vidéke: „... az utobbi táncot dr. Senchea János, városunk román intelligenciájának vezető tagja ren-dezte.)

Frumos tablou, părinte proto-pope va fi fost, scumpa şi mândra noastră preoţie gr. or. prinsă în horă şi sârbă, aşa cum o descrie numita fiuică. „Sala înfăţişa o pri-velişte feerică; amestecătura reve-renzilor multilor preoţi gr. or. in-cinşi cu brăne rozacee şi vinete, printre toaletele calicot... „iar fişpa-nul şi caspeţii aduşi de departe, ca să fie martori ai armoniei făgără-şene, — stau la o parte, şi priveau cum se zdrobea sârba, cu ochii in-holbaţi, ca la ursari, când joacă pe „Moş Martin“:

Joacă bine
Măi Martine
Hai dihai!

În ce priveşte „costumul frumos românesc din sala comitatului nos-tru, unde i se şi cuvine a fi, — de unde n'ar trebui să lipsească nici odată“, cum se laudă coresp. din „Tel. Rom.“ — apoi, cu durere tre-bue să constat, că il purta o sin-gură st. doamnă, care totdeauna a ţinut la el cu o dragoste vrednică de imitat. În colo... poate să fi fost în „costum românesc“, doi dintre preoţii participanţi, despre cari se ştie de toată lumea că-s proverbial de certaţi cu reverenda.

De aşa cinste s'a învrednicit preoţiea noastră. Dar nu sunt cei zece de vină, ci răspunzători sunt cei ce i-au dus. Ba mai de vină sunt aceia, cari de dragul păcii, n'au voit să permită publicarea de-cisiului consfătuirii, ca să ştie pre-oţii noştri din vreme, că n'au ce căuta la o petrecere, unde nu pot merge românii cu toată inima, şi la care participând drapează nula po-pularităţii altora...*)

Ego.

Lăsăm acum să urmeze însuşi raportul, intitulat:

Balul Calicot.

După măcelul dela Mărgineni, după memorabila adunare generală dela 25 Mai anul trecut, după imposantele învingeri la alegerile din 1 Iunie, după sângeroasa a-legere de primar din Galaţi şi după mul-tele alte — lucruri bune şi lucruri triste pentru noi Românii din ţara Oltului — am să vă raportez despre un lucru de tot slab.

S'a întâmplat adevă, că societatea jidano-maghiară din loc sub patronajul faimosului fişpan Széll — a aranjat un bai festiv pentru „Crucea roşie.“

Ca atare trebuia să fie o petrecere exclusiv socială, dar când iniţiază şi por-neşte ceva fişpanul nostru, cu doi bani la trei pungi, — involuntar eşti silit a pre-supune alte ţinte, agândi la un alt scop şi a fi cu grija: »timeo Danaos et dona fe-rentes«.

O astfel de precauţiune îşi are moti-vele sale binecunoscute şi — durere — este prea bazată.

Dar să trec la obiect.

Înainte de bal, carele au avut loc la 1 Fa-ur, — doamna fişpanului a colindat derviş-mele române din loc, pe o bucată de lemn, parte la petrecere pe potrivnic, omorându-i domnul so-

cu meri- vedeţi dar ce făcu rachiul? Făcu pe derviş mai întâiu curvari şi apoi ucigaş de oameni... Deci feriti-vă de rachiul

(Traducere.)

Vorba e, că invitați fiind și Românii, la convocarea vicarului Iacob Macaveiu și a directorului M. C. Jiga, s-au întrunit la o adunare, unde era a se hotărî asupra ținutei Românilor și respective a se decide: oare între împrejurările de azi, în cari ne aflăm, este conștient și este permis ca să luăm parte la o astfel de petrecere, ori ba?

Punându-se chestia în desbatere și discuție, primul, carele la cuvântul este avocatul Dr. Octavian Vasu.

Intr'un ton calm și în mod obiectiv înșiră toate motivele și argumentele, cari ne impun datorința de a absenta de la un astfel de bal — altcum mascat — unde pe lângă că ne-am face de râs în ochii lumii românești, n-am avea alt rol și altă chemare, decât să-i formăm o suită oareși care domnului comite suprem.

Toți cei prezenți sunt de un acord cu D-rul Vasu și aprobă toate cele spuse de dânsul.

Numai 2 domni »Castor și Pollux«, protopopul Nicolae Borzea și avocatul Dr. Ioan Șenchea sateliți fișpanului sunt contra. — Pe lângă zămbetele de Mefisto a le lui Nicolae Borzea se ridică Dr. Ioan Șenchea și da capo contestează dreptul adunării a putea hotărî asupra chestiei, declarând totodată, că dânsul nu se supune, nu se identifică cu ținuta Românilor și că el negreșit va merge la bal.

Apoi pe nedrept și fără bază începe protopopul Nicolae Borzea a-l apostrofa pe d-l deputat Dr. Nicolae Șerban, ca și când deputatul Șerban ar fi fost inițiatorul și apoi intermedietorul unei păci între Români și d-l fișpan, pace despre care era vorbă când strajnic ardea casa asupra capului domnului Széll.

D-l Șerban de tot calm respinge o astfel de înșuare, iar când protopopul Borzea nu mai înceată, în modul cel mai hotărât și energic îl dă de gol pe părintele Borzea, declară toate aserțiunile de minciuni tendențioase și răutăcioase, atrage atențiunea celor prezenți asupra ținutei acestui »Ephialte« modern și — dacă nu mă înșel — îl pune pe d-l protopop la nivelul său, — nivelul unor animale domestice, —

Cu atât mai mare motiv, că acum protopopul Borzea din toate răspunerile sale să conlucre la buna răușită a petrecerei maghiare.

S'au mers ucazurile protopopești la sărmanii noștri preoți, la bieții învățători, confesionali greco-orientali.

Și e lucru trist, de tot trist. S'au aflat câțiva Români păcătoși, câți-va preoți rățăciți, cari — seduși de șeful lor — prin purtarea lor, au adus rușine reverenții, care o poartă, au dat un testimoniu de paupertate bunului simț și s-au arătat nevrednici de numele de Români.

Iată lista acelor slăbănogi, cari s-au tăruit fracul și reverența în pulverea »csárdășului«: avocatul Dr. Ioan Șenchea Făgăraș, Nicolae Borzea protopop Făgăraș, Pavel Monea preot gr. oriental Streza-Cărtișoara, Alexandru Popa preot gr. or. Lisa, Vichentie Pop preot gr. or. Sâmbăta superioară, Valeriu Literat preot gr. or. Luța, Elie Maneuța preot gr. oriental Ucea inferioară, Clonțea Miklós (cel cu brâu roșu) preot gr. or. Beclean, Martin Iosif preot gr. oriental Teleki-Récsa, Cornel Pop, preot gr. oriental Părau, Nicolae Jurca preot gr. cath. Celun, Aurel Mușiat preot gr. or. Ucea superioară. Frumoasă cunună! Ei, — și la bal ce făceau acești Români? Erau cu totul desconsiderați.

D-l fișpan nici măcar o vorbă n'a avut către ei, ba întreținându-se numai cu oaspele său baronul Kemény, făceau observări la adresa românilor prezenți.

Iar când un cumnat al fișpanului comandă horă românească, publicul maghiar își bătea joc de parveniiții bieți români.

Să nu uităm. S'a dansat și hora — să înțelege — dansau numai Românii noștri, iar ungurii zămbeau și surădeau.

A meritat să ne blameze și să se blameze pe ei însuși.

Iar cine ar trage la îndoaie toate aceste, poftim să cotească fițiica »Fogaras és Vidéke«.

Atunci, când Sașii gravi au demonstrat cu absența lor, Românii noștri, vai de ei, au sduș smîrnă și tîmăle celui mai mare dușman al neamului nostru.

Zăgăz să le fie acestor slăbănogi, »Soare, eu sunat — s-au demascat pe

păratul șoreimei și cel pe pământ. Am auzit însă că a foruri-mai puternic decât mine și, ca să stabile și în sfadă, am venit să-ți cer fata de răz. vastă, cășa se cade, ca mare cu mare să se nrudească.«

Atunci soarele privindu-l cu milă, zămbi blând și zise:

de conducători — atunci, când nicidecum nu-l urmărește, atunci, când tradează cauza noastră națională, are să fie dat afară din societatea noastră, are să fie cu totul desconsiderat și lăsat a-și face mendrele cu cei mai noi prieteni ai săi, cu Ungurii.

Să ne servească spre mângâiere și să ne fie cu satisfacție, că elita românească s'a purtat cinstit și afară de cei oficioși nu a luat nimenea parte.

Correspondentul

Ziua de 24 Ianuarie.

Luni, în 24 Ianuarie v. c. s'au împlinit 51 de ani de când s'a unit la 1859 cele două țări surore, Moldova și Muntenia, în un singur stat, punându-se astfel temelii României de azi.

Această zi a fost sărbătorită și anul curent cu frumoase solemnități în întreaga țară. În București a fost sărbătorită la Ligă, apoi cu deosebire în școli și cazarmă. Iată unele din aceste serbări:

La Liga culturală.

Duminică seara a fost la Ateneu un festival dat de Liga Culturală. Ca de obicei la aceste serbări ale Ligii, nici un loc nu mai era neocupat și tîmărul entuziasm românesc s'a manifestat și de data aceasta în felul lui cunoscut.

În fruntea programului a fost corul seminarului Nifon, care a executat »Hora Unirei«, »Ca pe împăratul« (imn religios), »Privighetoarea« de Mendelssohn și două melodii populare, cât s'a putut de bine, sub conducerea d-lui I. C. Brătianu.

A urmat d-l Nottara, eminentul nostru artist, care a declamat, cu prea recunoscutul talent, poeziile: »Banul Mărăcin« de V. Alexandri și minunata »Viață la țară« a lui Depărateanu. Apoi d-na Maria Herăscu, cântăreața de toți admirată și peste tot sărbătorită, a cântat »Du-te dor la badea 'n sân«, de răposatul Tache Popescu, repetând-o, »Doica românească și altele, desfășurând sufletele auditoriului care a răsplătit-o cu mai multe buchete de flori și cu și mai multe aplauze.

D-na Mihălescu a recitat cu multă duioșie două poezii de H. Lecca, cucerind veritate aplauze.

D-l Zaharia Bărsan, talentatul nostru artist, poet și autor dramatic, a recitat cu admirabilă voce și dicțiune, »Scrisoarea a III-a« de Eminescu, punând mult sentiment în fiecare vers.

Planistul Th. Fuchs a executat un solo și a acompaniat pe d-na Herăscu, conștiincios.

La urmă d-l N. Iorga, secretarul Ligii, a ținut o conferință ocazională în care a vorbit și despre Unirea principatelor, afirmând, că de s'ar fi prelungit dominația lui Vodă Cuza, am fi avut până azi și unirea morală, care constituie o și mai mare putere, căci o țară unită în hotare numai și desbinată înăuntru, nu poate fi tare.

D-l Iorga a mai spus, că generația dela 1859, deși alcătuită din mai puțini eroi decât ne-a plăcut să credem, a fost o generație mult superioară celei de azi, fiindcă avea o conștiință morală pe care noi n'o mai avem.

Conferința d-lui Iorga a fost în unanimitate ascultată și aplaudată frenetic.

Festivalul s'a încheiat cu »Deșteaptă-te Române« cântat de cor și audiat în plioare de tot publicul.

Printre persoanele marcante, cari au asistat, am recunoscut pe d-nii: Filipescu ministru de război, I. Bogdan profesor universitar, V. M. Cogălniceanu etc.

La Seminarul Central.

La oarele 9 și jumătate dimineața, elevii școlii împreună cu profesorii și directorul seminarului, arhimandritul lui Scriban, se aflau adunați în capela, unde s'a oficiat un Te-Deum de către preotul Balaman, spiritualul seminarului.

În urmă au trecut cu toții în sala de recepție, unde elevul Popescu T. Gheorghe a ținut o cuvântare despre Cuza.

Au urmat apoi recitări și s'a jucat o piesă de teatru de către elevii școlii.

Serbarea a luat sfârșit la oarele 12 ziua.

La școala evanghelică.

Aniversarea Unirii Principatelor Române a fost sărbătorită și anul acesta la școala evanghelică din Capitală cu un deosebit entuziasm.

În sala splendid decorată și în fața vânturilor vernoase asistate conștând din profesori și profesoare, s'a ținut programul al festivității.

Orchestra elevilor sub conducerea d-lui profesor Hofelich a executat admirabil, cu o minunată precizie și cu un dezvoltat simț de interpretare »Marsul nuntelui« din »Sommernachstraum« de Mendelssohn-Bartholdy, iar corul școlii sub conducerea d-lui Victor Höchsmann a intonat două coruri naționale cu multă măiestrie executate.

S'au recitat poezii referitoare la evenimentul sărbătorit, iar elevele d-relor profesoare Gaspar și Wlängali au jucat sceneta »Moș Ioan Roată« și »Unirea«. Au admirat toți dicțiunea clară și perfectă înțelegere a spiritului nulei nemuritorului Creangă.

D-l profesor F. Chiriac, într-o cuvântare entuziastă a descris faptul unirii Moldovei cu Muntenia; a scos în plină lumină rolul important al lui Cuza și Kogălniceanu și a amintit elevilor, cari sunt datorii și aspirațiile unui bun Român cu privire la viitorul neamului.

Festivitatea s'a isprăvit în accentele înălțătoare ale Imnului regal, intonat de orchestra, de corul elevilor și de întreaga asistență.

Aite serbări.

Cu aceeași solemnitate ziua de 24 Ianuarie a mai fost sărbătorită la școala de menaj, la liceele Lazar, Sf. Sava, Mihai Viteazul, Matei Basarab și Șincai; la reg. 4 Ilfov și batalionul II pioneri, la institutul Bolintineanu, la școala internat de fete gr. II, precum și la toate școlile primare și particulare din capitală.

Apoi s-au dat serbări pe la orașe și sate, dintre cari cele mai frumoase au fost la Iași.

Muzeele din București.

În București sunt câteva muzee, cari au colecții frumoase, încât au atras luarea aminte și a învățătorilor streini. Aceste muzee sunt: Muzeul național, muzeul Simu, muzeul Kalinderu și muzeul dela Casa bisericilor.

De curând muzeele aceste au fost cercetate de un învățat francez, pricepător în lucrări de aceste, Carol Diehl, care a aflat că în aceste muzee sunt lucruri prețioase și n-are decât cuvinte de laudă despre ele. Prin acest fapt vaza neamului nostru se ridică în streinătate.

Învățătorul Diehl întorcându-se acasă, a făcut la Academia de inscripții și arte frumoase din Paris următoarea comunicare despre muzeele din București:

»Călătoria ce-am făcut la București, mi-a dat prilej să cercetez mai multe colecții și muzee de curând deschise în acest oraș și cari merită să se semnaleze Academiei.

»Nu voi vorbi de Muzeul vechiu, în care se află tezaurul vestit dela Petroasa și broderii bizantine din veacul al XIV-lea și al XV-lea și tot ce a rămas din frescele curioase, cari la începutul veacului al XVI-lea împodobeau vestita biserică dela Curtea de Argeș. Voi spune însă câte-va vorbe despre Muzeul frumos al d-lui A. Simu, care, cu gust delicat a adunat un număr de opere însemnate de artă contemporană și în deosebi de pictură franceză, și voi aminti numai în treacăt de colecțiile prețioase, ce d-l I. Kalinderu a așezat într'un palat măreț și încântător.

»Dar trebuie să stăruim mai mult asupra muzeului, ce s'a făcut supt direcția d-lui Gârboviceanu la Casa bisericilor și care s'a deschis abia de patru luni.

»Din mănăstirile așa de numeroase în România, în bisericile vechi ruinate sau ne mai întrebuințate, s'a adunat cu îngrijire icoanele vechi, date la o parte sau înlocuite prin altele nouă, rămășițe de iconostas de lemn sculptat, cum e cel dela biserică din Târgoviște, vestiminte preoțești și alte odore bisericesti. Din toate astea s'a alcătuit o colecție prețioasă, care abia începe și va merge crescând mereu. Sunt mai multe sute de icoane, cari se împart cronologicște din veacul al XV-lea până la începutul veacului al XIX-lea, din cari multe vrednice de luare aminte. Multe din ele sunt de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu (sfârșitul veacului al XVII-lea); dar altele sunt mai vechi. Toate aruncă lumină asupra istoriei artei bizantine și asupra înălțării acesteia a avut asupra țării române.

»Se face acum catalogul acestei colecții, una din cele mai bine înzestrate și mai prețioase din câte cunosc pentru acest fel de monumente. Se vor publica și fotografiile buchților celor mai însemnate.

»E o dovadă nouă de interesul, ce România manifestă de mai mulți ani pentru monumentele sale vechi și care se vede și din publicațiile atât de interesante din Buletinul comisiei de monumente istorice.

Știri de peste săptămână.

Sinod electoral. În vederea apropiatei alegeri de protopresbiter al tractului Brașov, s-a convocat în biserică Sf. Nicolae din loc sinod parochial extraordinar, electoral pe ziua de Duminică, 30 Ianuarie v., în care sinod parochial își va da votul colectiv prescrip, pentru candidații la protopresbiter și tot-o dată și prim paroch la biserică Sf. Nicolae. — Rip.

Zăpadă mare. Din cauza nămeților, grămadă de vifor la anumite locuri pe linia ferată Predeal-Brașov, trenul accelerat de ieri a suferit o întârziere de 5 ore, trebuind să stea în mai multe locuri în mijlocul câmpului, între Dârste și Timiș. Trenurile Brașov-Făgăraș de ieri încă au suferit o întârziere de 4 ore, din cauza nămeților grămadă pe linie între Codlea și Vlădeni, oprindu-se în mijlocul câmpului. De Marți circulația trenului între Brașov și Făgăraș e total întreruptă. Căci la râulețul Holbășel dintre stațiunile Codlea și Tântari stau înzăpezite trei locomotive. Aunne nămolindu-se în nămeți prima, i-a venit în ajutor a doua, dar a avut aceeași soartă. Sosind a treia locomotivă, nu numai că s'a înzăpezit și aceasta, dar încă a și deraiat. A sosit apoi a patra locomotivă la fața locului în ajutor.

† Generalul Burilor Kronje. Cunoscutul general, erou, al Burilor, *Piet Kronje*, a răposat în 4 Februarie c. în etate de 70 de ani la ferma sa Klerksdorp, în Transvaal. Kronje, precum e știut, a fost unul din cei mai renumiți conducători ai Burilor în reșelul din 1899. S'a distins în luptele din August și Decembrie, când de două ori a respins trupele engleze conduse de lordul englez Methuen. Totuși la 27 Februarie 1900, bocat la Paardeberg, din lipsa de alimente și munițiune, a fost silit să se predea, cu 14.300 de luptători în mâinile inamicului. La olaltă cu soția și cu stabul său oșteresc a fost dus în Aprilie 1900, ca prizoner pe insula St. Elena. După încheierea păcii s'a reîntors în Transvaal.

O haia de lupi, mănădată de ger și foame, s-a coborât dimineața de pe munți pe drumul Săcelelor către Dârste. Două dintre aceste fiară pocălitate, au urmărit o bună distanță carul de povară al unui cărăuș, până ajungându-le de dindărapt o căruță ușoară, fiările au dispărut în pădure.

Pustiirile ciumei.

În provincia Manciuria și împrejurime, ciurma continuă a face pustiiri îngrozitoare.

Ziarele din Charbin scriu, că armata incendiază casele în cari s'au produs cazurile de ciură. Au fost asistate distruse cartiere întregi. Numărul victimelor omenești este socotit la 60.000. Toate localitățile din jurul Charbinului, pe o întinndre de 200 mile, sunt infectate de ciură. Cea mai mare parte din aceste localități a rămas pustie, fie-că locuitorii au perit, fie că și-au luat lumea în cap fugind care în cătrău.

Orașul Fudsiadian (Ch'na) este cu desăvârșire mort: 4000 de locuitori au murit de ciură, restul de 3000 au fugit. O mie de cadavre au rămas pe străzi și sunt prada câinilor. Guvernul rusesc a luat măsuri, ca epidemia să nu se apropie de granița Rusiei europene. În acest scop a oprit circulația trenurilor, cari aduceau emigranți din ținutul contaminat. Guvernul din Petersburg a dispus trimiterea a 1000 de soldați în Manciuria, pentru paza grăniței. Guvernul chinez a rugat comisiunea pentru combaterea ciumei, să dea foc celor 5000 cadavre de ciurați, cari zac neîngropate pe străzile din Fudsiadian.

— Știrile noi primite, arată că ciurma în loc să scadă, pustiiește îngrozitor mai în toată Manciuria. Pe zi mor câte 150 în diferite orașe. În Charbin pe ziua de 22 Ianuarie au fost 40 decese de ciură. În cartierul Fudjagian mor zilnic câte 150 de inși, așa că numărul locuitorilor a scăzut de la 40.000 la 6 mii. Autoritățile chineze au ars 2.000 de cadavre; 4.000 așteaptă să fie arse. La Hulan

mormane de cadavre sunt îngămădite pe ghiata râului Hulan, afluent al Sungarului, în scopul evident de a face să fie târâte de sloii de ghiață la desghet. Din Petersburg să scrie, că la Kvant-Ciung-Tsu mor zilnic ca la 100 de persoane din cauza ciurmei. La Berlin au sosit știri din Peking, că guvernul a hotărât să dea foc întregului cartier Fudgisian; populațiunea până acum crăută de ciură va fi încvartirată în barace de izolare.

Serată literară în Huedin.

Huedin, 7 Faur 1910.

Astăzi s-a ținut aici întâia sezătoare literară sub auspiciile despărțământului Hida-Huedin al »Asociațiunei«. Din cauza frigului mare s-au prezentat oaspeți cam puțini, abia 30 persoane, dar aceștia am rămas întru toate îndestulați.

Sezătoarea s-a început la oarele 6 seara prin un scurt cuvânt de deschidere al d-lui avocat Andrei Pop, după care preotul E. Măcelar a citit dizertația sa despre Sf. Scriptură. Apoi a urmat declamația foarte reușită a practicantului dela »Vlădeasa« d-l Muntean »Garda Serailui« de V. Alexandri, care a fost răsplătită cu zgomotoase aplauze. Al doilea dizertant a fost preotul A. Muntean din Sebeș, care în cuvinte alese, într-o limbă românească frumoasă a arătat farmecul poeziei lui Alexandri. S-a încheiat sezătoarea la oarele 8 seara, când toți ne-am despărțat cu dorul revederii cât mai apropiate.

Dintre dame au participat următoarele: preotesele Măcelar, Muntean, Petran și Poruț, apoi d-na Căciulă și Dr. Ember din Huedin.

Și acum o mică observare: Am dori ca sezătoarele să se înceapă precis la oarele 5 p. m. pentruca oaspeții de pe sate să se poată reîntoarce cu trenul de 8. Apoi eu așa imi închipuiesc o sezătoare literară, ca să rămână ceva timp și pentru conversație, de aceea distingi pe putea fi ceva mai scurte. Vorba e, că începutul s-a făcut și e mult promițător. Inițiatorii sezătoarelor vor avea satisfacția sufletească de a vedea rodul ostenelelor sale: încheierea rândurilor sub steagul culturii românești. Aceasta le va fi cea mai bună și cea mai binecuvântată răsplată.

Petrecerea din Cașolț.

Valea Hărtibaciului, Februar 1911.

Onorată Redacție.

Întâmplarea vol, ca în 29 Ianuar s. v. călătorind pre linia Sibiu — Agnita, în gara »Selimber« să fac cunoștința unei societăți vesele. Un preot în vârstă, un student teolog, un proprietar de pe Săcaș st. doamnă și doi învățători.

După introducerile îndatinate, sflu că stimulul veseliei este însăși ținta călătoriei — la Cașolț — unde de sară tineretul țaran dă reprezentație »teatru-concert«. Pentru mine, deși nu tinar, dar din principiu, atari producții tineresci atrăgătoare fiind, eu mult rugat mă învoiesc ca să fiu oaspe parintelui Vlad din Cașolț. Sosit în pace, primiți cu dragoste românească, abia așteptam să se înceapă producțiunile.

Dar până se gata doamnele, dăm în vorbă cu doi, trei fruntași ai țărâniei din loc. Ne spun de daraverile lor cu sași; bine înțeles, Cașolțul e o comună încăt privește averea — puternică săsească, români, mai ca în tot locul printre sași, de și nu mulți dar mai săraci; Ne povestesc românii bucurări, că »domnule, de când avem pe parintele tinar la noi, deși abia trecuți doi ani, am făcut spor în tot ce se ține de viața noastră românească, conduși de d-sa am arătat stăpânilor jupâni că și noi când ținem una, știm impune. Dar în anul trecut la alegerile comunale iam învins cu voturile, așa încât astăzi și dintre ai noștri stau la saft cu sașii în afacerile comunei, nu mai pot nimic dirigu fără noi. Iar în anul 1910 ne-am ridicat o școală frumoasă, care pe valea Hărtibaciului nu are păreche. Bine frate! Școala ca zidire-i de laudă, dar sporul în învățatură? Aci Românul zăbind cu încredere-mi răspunde: »O să vezi d-le astă seară«.

Cu asta ne despărțirăm și la 7½ oare plecăm spre școală, o aflăm — o sală frumoasă spațioasă, deja tixită de public, străini nu mulți, dar poporul tinar, bătrân cu toții în școală. Mă surprinse acest interes al țărâniei față de producțiunile fiilor săi, — dar 8 oare punct — cortina se ridică și pe scenă apare un drăguț cor de vre-o 20—30 persoane, prunci și fete. Cântă cu succes laudabil în patru voci bine precizate »Coasa« de Vidu. După a-

ceea p. II. »Așa a fost să fie« piesă teatrală de »Tântar«, apoi p. III. »Numai cu vite se scoale săracia din casă« de C. Luncan și Mugur. Sincer mărturisesc, că d-n partea unor diletanți din popor, la așa succese nu m-am așteptat. Increderea flecăruia în puterile-i proprii, abilitatea în predare, curajul, gesticulările libere și la locul lor au stărnit conplăcere și mult haz. Iar la sfârșit cântarea »Nu mi place« de Vidu, cor mixt, încă a fost aplaudată mult, ca și toate celelalte puncte. Laudă se cuvine și aci conducătorilor, cari nu puteau ajunge la așa rezultat fără o pregătire ostenticioasă.

Pe când imi făceam singur reflexiile asupra producției, aprobam în gândul meu bunul tact al parintelui Vlad cu alegerea pieselor frumoase și moralizatoare pentru țărâniei noștri, și apreciam stăruința d-lui învățător Victor Pop cu compunerea și executarea corului — și încă în 4 voci, — vine țărânul de adineaori, — imi pune întrebarea: »ce zici d-le? făcut-au pruncii noștri sporul?... Da, îi răspund, imi place mult de d-voastră, dar cum vine de nu aveți mai mulți oaspeți — inteligință din jur, — ba mi se pare că nici un Sas din comună?... E de înțeles d-le, imi zice românul. Sasii ne urăsc de moarte, că văd că și noi dăm semne de viață, dar fie, ura lor pe noi ne înveselește, deoarece ei înșiși ne dovedesc prin purtarea lor busumflată trănicia noastră. Iar vecinii cărturari de ai noștri, încă nu ne creastă; dar de vom avea norocul să avem încă numai câțiva ani în fruntea noastră, pe preotul și învățătorul de azi, atunci își spun cu încredere, că și cei cari azi nu ne creastă, încă se vor întoarce către noi, că de la noi numai bine pot să strapiante și la d-lor acasă«.

Intre acestea începându-se petrecerea tineretului, eu mă retrăsesem și socoteam însumi, — până m-a cuprins somnul. — Ce școală frumoasă s-a zidit o mână de oameni. Ce bine fac preoții și învățătorii, cari și afară de oarele obligate ale slujbei lor, se ocupă de cultivarea țărânului? Cum acești oameni, pân' acum subordinați stăpânilor de eri, Sașilor bogăți, azi cu ce bucurie spun, că de va ținea D-zeu pe popa și învățătorul în fruntea lor, ei au nădejde că cu Sașii vor trage degot, iar străinii vor alergeră să le vadă sporul și să ducă vestea faptelor lor de laudă.

Dee D-zeu să li se împlinească gândul! Eu altă zi am plecat din Cașolț cu convingerea că: atari producții pentru popor sunt de neprețuit.

Calătorul.

Reuniune economică în Brad.

Convocare.

Suntem cetățeni liberi. Avem drept să ne adunăm și înțelegem frățește cum să putem trăi mai fericit...

Locuim plaiuri mănoase, bogate în aur, argint și alte prețioase. În jurul nostru se întind: văi, șesuri, poale și coaste prielnice pentru ierbur, cereale, legume, poame, vite de casă ș. a. Totu-i tănjim, — nu progresăm. Se introduc sape, pluguri, coase, frezuri și multe mașini agricole mai potrivite. Dar noi, parcă nici nu ținem samă de progresele moderne ale tehnii li. În loc de a progresa și învața, — »cerșim din poartă în poartă...« Parcă razele binefăcătoare ale soarelui îndreptate asupra-ne, le restrâng piscurile înalte ale șirurilor de munți, ce ne impresoa; astfel săracia ne stoarce mătura și vetrele rămân pustii, căci noi călătorim prin țări străine, prin continente depărtate.

Oara a unsprezecea a sunat!

Să stăm o clipă pe loc, să ne sfătuim nițel, cum să scăpăm de moarte sigură, de peire?

Ne aflăm în mormânt... Dar din mormânt răsare viața. Trebuie să reînviem! Vom reînvia, îndată-ce ne vom însoți și sfătuim...

Astfel am zis subscripții azi, când în frățească armonie constătuindu ne am, roștit: înființarea unei reuniuni economice, care se va estinde preste preturii Brad și Baia de Criș. Da! Căci Reuniunile economice, însoțirile sunt mântuirea cetățenilor.

Joi la 16 Februar n. a. c. dimineața la 11 oare iar ne vom întruni la hotelul »Coroana«, în casină și vom statui statutele, legea după care se va îndrepta lucrarea reuniunii noastre.

Scopul reuniunii e: să ne luminăm unii pe alții; să ne sprijinim în toate cele bune, frumoase, plăcute și folositoare; să dăm plugarilor muncitori povețe, altoi semioțe mai bune, unelte agricole mai corespunzătoare, vite de soiu ales; să i-

nvățăm cum să le îngrijească, cum să și vândă cu dobândă mai mare mărfurile, cum să și le procure, cum să scape de sărăcia, care tot mai tare se apropie de noi ș. a.

Reuniunea o vor conduce fruntași aleși, pe cari noi toți li vom sprijini prin conlucrare armonică.

Membru al reuniunii economice se poate face fiecare cetățean onest, plugar ori cărturar, care plătește pe an taxa de 1 (una) coroană, mai mult sau mai puțin, după cum vrea și cum vom statui în statute. Din taxe și din sprijinul ce ni-l va da crăescul guvern al țării, îndată ce reuniunea va intra în viață, își începe lucrarea.

Cum vom lucra, așa ne va ajuta Dzeu!

Înțelegă deci fiecare om cinstit, plugar și cărturar și făcă-se membru al reuniunii economice și alerge la adunarea din ziua mai sus pomenită!

Toți pretinii muncii, cari vor primi convocări și liste de înscriere, se retrimită lista la dd. Dr. D. Oprea și Rudolf Adam până Joi în 16 Februarie n. a. c. ca să ne putem orienta și raporta despre aceasta la adunare.

Sus să avem inimile!

Înainte, și tot înainte să dăm, căci numai prin însoțire și muncă cinstită ne vom mântui de nevoi și ispite.

Brad, 30 Ianuarie, 1911.

Comitetul organizator:

Alexandru Mihalus, inginer suprem reg. silvic. Dr. Pavel Oprea, profesor gimn. Găspăr Armin subst. inspector reg. de școale, Alesandru Draia, proprietar, și Adam Rudolf, procurist la soc. 12 apostoli, Popper Ignatie, secretar la soc. 12 apostoli, Molnar Ludovic, forestier la soc. 12 apostoli, Auer Emeric, func. la Brudertada dela soc. 12 ap. Benko Andreiu inspector reg. de școale, Andreiu Ioan, preot în Cebea, Gavril Simedrea, preot în Seroafa Hegyi Paul, director de școale în Brad, Som Emil, inv., Seiler Carol, profesor, Szabo Ludovic, notar cercual în Brad, Kili Mihail, notar cercual în Criștor, Ioan Iles I. Giurgiu, plugar în Cebea, Iosif Tisu I. Iosif, plugar în Cebea, Petru Tisu I. Ioan, plugar în Cebea, Pavel Lazar, inv. în Mesteacăn, Petru Bota, notar în pens. Toma Otel, zidar în Brad, Avram Simulescu, plugar în Mihaleni, Kelecsényi Georg, comptabil cercual.

Am dat această convocare, ca contrarii noștri să nu ne poată zice, că suntem intransigenți și pe terenul economic. Nu credem însă, că Reuniunea, ce se va înființa, să facă ceva bine pentru Români. Știm din alte cazuri, ce au produs astfel amestecături. E trist, că Românii din Zarad nu sunt în stare a întemeia o reuniune românească și unii din ei fug după străini...

POVEȚE ECONOMICE.

Cum vom tăia sticlă fără diamant?

Sticlă de orice grosime vom putea tăia, (resp. crepa oblu) dacă în locul unde vom să crepe aceea, vom întinde un fir de ață muiat în oleiu de terpenin. Firul îl vom aprinde, iar locul unde a fost întins acela, îl vom uda cu apă rece.

Curățirea obiectelor de nichel.

Obiectele de nichel îngălbenite le vom putea curăți bine, dacă le vom pune mai întâi pe timp de cincisprezece minute într-o amestecătură de: 1 parte acid de pucioasă și 30 părți spirit curat. După aceea le vom limpezi în apă curată și le vom pune din nou pe puțin timp în spirit apoi le vom freca cu făină de frământ, după aceea cu o cârpă moale de in. În urmă le vom pune să se usuce într-un loc zvântat.

Creșterea și ținerea caprelor.

Trăind în ținuturi muntoase, apoi adusă la șes și ținută în staul, capra devine foarte alegătoare a nutrețului și îl imprăștie. Capra, care bea mult și numai astfel dă mult lapte, are nevoie de un staul caldu.

ros și uscat. Neașternându-i-se adese-ori, capra își așterne ea însăși, dar firește un așternut mai scump de cât cel anume pe care ar trebui să îl puie omul.

Nutrețul caprei, care se ține în grajd, constă din iarbă de pădure, trifoi frunză proaspătă și uscată de arbori, paie de bucate, napi, cartofi, țărâte, turtă de oleu, tot felul de rămașite din grădină și bucătărie, cari i se dau în beutură. Peste vară multe capre se țin numai cu ramuri din gardurile vii, cu tufe și frunze adunate din pădure. Rămășițele din acest nutreț se folosesc de regulă ca așternut. Nutrețul trebuie să se schimbe adese-ori pentru că obicinuiindu-se prea tare cu un fel de nutreț, altul dat mai târziu, capra nu vrea să-l mai mănânce. Înainte de toate nutrețul să fie nestricat și cu totul curat și trecerea dela nutrețul uscat la cel verde și întors să se întâmple numai cu încetul. Nutrețul de iarnă constă nu numai din fân. Frunzele uscate de arbori încă le mănâncă cu plăcere. Nutrețul lung li se dă, ca și cailor, în o scară, ce se așează d'asupra ieslelor și numai în porțiuni mici, ca să nu-l murdărească. Ieslele caprelor se întocmesc astfel, ca ele să nu se poată sui să zacă în ele, pentru că, se știe, că caprele au mare aplicare de a se sui pe locuri înalte. Mai bine e dacă li-se dă pe zi de câte 5 ori de mâncare. Adăpatul cu apă proaspătă să nu se uite. La pășune caprele mănâncă cu deosebire plante uscate și tari.

Capra trebuie mulsă de câte 3 ori pe zi. Mulgerea se face stând dindărătul caprei și pe cât se poate cu mâna închisă, înconjurând orice frecare și tragere.

Pentru ca caprele să nu fie chinuite de insecte și să rămâie sănătoase, trebuie să se țesele, să se perie și frece cu paie. Staulul caprelor să nu fie în apropiere de al găinilor, și să fie îndestul de bine așternut și cât de adeseori scos gunoii din el.

La ce duce beția.

Poveste turcească.

În vremile vechi trăia într-o pădure mare un derviş (călugăr turcesc) evlavios.

Într-o dimineață acest derviş, după ce-și îndeplini rugăciunile de dimineață, se duse prin pădure ca să-și caute câte ceva de rândul traiului, când îi ieși înainte pe neașteptate diavolul cu o sticlă de rachiu în mână și-i zise:

— De mult am dorit să dau față cu tine dervişule. Acuma ești în mâna mea! Nu-ți fac însă nimic, ci-ți dau o poruncă, anume: sau să biai rachiu din sticla aceasta, sau să ispitești la păcat o femeie, sau să ucizi un om. Una din aceste trei ai să o faci, alege-ți! De nu, e vai de tine!

Bietul derviş se îngrozi de porunca grea, ce i se dete. Se îngrozi de rachiu, pe care după legea lui Mohamed (prorocul Turcilor) nu era ertat să-l bea; se îngrozi însă mai mult de celelalte două păcate: de ispitirea femeii și de uciderea de om. Dintre cele trei păcate alese deci pe cel mai mic și beu rachiu până în fundul sticlei. După aceasta duhul cel rău se făcu nevăzut...

Călugărul porni către casă. Rachiuul începu a lucra, îl ameți de-a binele și-l îndemna la fel și fel de lucruri rele. Dintre-o dată îi eși înainte o femeie. Dervişul așa amețit, cum era, sări la dânsa și voi să o silească la păcat greu. Femea văzându-se în mâinile dervişului începu să strige după ajutor. La strigătul femeii se lvi un bărbat, soțul femeii aceleia, carele rămase puțin în urmă. Bărbatul sări întru apărarea femeii sale, după care se inclinse între acela și derviş o luptă pe viață și moarte. În vremea învălmășelii dervişul răuși să pună mâna pre o bucată de lemn, cu care îl lovi pe potrivnic, omorându-l pe loc...

Vedeți dar ce făcu rachiuul? Făcu pe derviş mai întâiu curvariu și apoi ucigaș de oameni... Deci feriți-vă de rachiu!

(Traducere.)

Impărțirea de sămințe.

Aducem la cunoștință membrilor Reuniunii noastre agricole, că subscrisul comitet va împărți în primăvara anului de față între membri, în mod gratuit sămințe de nutrețuri măiestrite (de trifoi, napi, lăptăniș) și eventual de alte plante folosite.

Cererile adresate comitetului să se înainteze cel mai târziu până la 25 Februarie n.

Membrii împărțiți anii trecuți cu asemenea sămințe sunt rugați a ne face raport despre recoltă, cum și despre experiențele câștigate la cultura acestor plante.

Sibiu, 1 Febr. n. 1911.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Pant. Lucuța
prez.

Vic. Iordășianu
secretar.

Convocare.

Comitetul despărțământului Dicioșânsmărtin al Asociației pentru literatura română și cultura poporului român, va ține în 12 Faur 1911, ziua de Trei Sfinți la oarele 12 din zi în comuna Giuluș o prelegere populară, la care invită cu dragoste pe toți aceia din comuna Giuluș și jur, cari doresc înaintarea culturală a poporului român.

Dicioșânsmărtin la 6 Faur 1911.

Comitetul despărțământului
Dr. Romul Boila
dir. desp.

Poezii populare.

(Din colecția răpos. tinăr D. Debu).

Foaie verde alămăie
Tot am zis, că nu-mi trebuie
Nevastă cu avuție.
Să-mi poruncească ea mie.
O să-mi iau una săracă
Să-i trag pumnul, ea să tacă,
Să mă ia pe după cap
Să mă ntrebe de ce-am dat.
Iartă dragă c'am greșit...
Am fost tare năcăjit.

Foaie verde de sălcută
Năcăjita mea mândruță
Pentru'un câne de bărbat...
Vine dela crâsmă beat
Și mă ntreabă ce-am lucrat?
Eu, am tors și-am depănat
Să-i fac haine, să-l îmbrac.
Îi pui cina să mănânce,
El mă suduie de cruce,
De cruce și lumânare
Și de maica, car' mă are.
»Strânge masa, nu mănânc
Și-mi adă murgul din câmp
Ca să plec la Câmpulung
La mândruța de demult,
Că nu-s câne, ca să uit,
Ci-s voinic, ca s'o sărut.
S'o sărut odată și bine,
Să-i ajung'un an de zile,
Că îmi sta la sărutat
Ca porumbul la săpat.

M'a născut maica într-o noapte
Să iubesc fetele toate.
Și știu, că de rai n'am parte
C'am făcut multe păcate,
C'am iubit în sărbători
Ș-am iubit două surori.
Și-am iubit în sărbătoare
Două fete verșoare.
Ș'am iubit măcar vr-o sută,
Ș-am rămas cu una slută.

Vino bade-o când gândesc
Năștepta să te doresc.
Că de te-oi dori mai mult
Mi-i găsi moartă în pământ
Și de te-oi dori vre-o lună
Mi-i găsi moartă-n țărână.
De te-oi dori ani de zile
Nu-i găsi nimic din mine.
Numai floricelele
Tânguindu-și jelele,
Numai pe măicuța mea
Tânguindu-și jalea grea.
Că m'a născut în ceas rău,
Ca să mor de dorul tău.
Și m-a legănat noaptea
Să mă îngroape dragostea.

Leul și țânțarul.

(Fabelă).

Odată un leu ședea la umbră și un țânțar n'are de lucru, se pune pe fruntea leului și prinde a suga sânge.

Leul dă cu laba și-l prinde.

— Bine, măi ticălosule, d'apoi tu te-ai apucat să sugi sângele meu? E unumai c'o plesnitură de coadă, omor un cal și cu tine nici n'am ce să fac!

— Ce spui tu, mă leule! Eu am supt sânge de om, și din tine n'am să sug?

— Cine-i omul acela? Arată-mi și mie unul, se rugă leul.

— Hai să-ți arăt.

Și merg în marginea unui drum mare. Trece pe drum, un băiețel.

— Acesta-i omul? întrebă leul.

— Nu, acesta-i pui de om, de acum are să se facă om.

Mai stau ei; iacă trece pe drum un moșneag.

— Acesta-i om?

— Nu, acesta a fost om, ș'acum i-a trecut vremea.

Stând așa, numai ce-aud: »zur, zur zur«, în depărtare.

Venea un ostaș cu pușca în spate, cu sabia la brâu, cu pistolul la șold și cu pînă la călcăie.

— Acesta-i omul?

— Acesta-i. Să te vad acum care-i mai tare.

Leul se repede în calea lui.

Ostașul de departe l'a zărit și a prins a trage cu pușca și a tot-tras, până ce s'a apropiat leul. Atunci a scos sabia, ș'a prins a-l croi peste bot, peste labe, peste trup, până ce l'a răzbit pe bietul leu.

Leul n'a n'ai putut suferi, s'a dat în lături din calea ostașului și de abea apu-put ajunge la țânțar cu un pic de suflet.

Țânțarul a prins a râde de leu:

— Ei, ce i-ai făcut?

— Ce să-i fac?

Când mă stupia, (cu pușca)

Mă spărgea;

Când mă netezia (cu sabia)

Fălcile îmi săria!

S. Teodorescu-Kirileanu.

ULTIME ȘTIRI

Petersburg, 9 Febr. In Caucaz s'a descoperit o conjurație întinsă, care avea de scop ruperea Caucaziei de la Rusia. Au fost arestați mulți fruntași, cari stăteau în fruntea conjurațiilor. S'au aflat mai multe magazine de arme. Se vede, că era plănuită o răscoală.

Dare de seamă și mulțămită publică.

Comitetul bisericii sf. George din Ocna Dejului, în numele său și al credincioșilor acelei biserici, vine pe aceasta cale a cuita publice și a exprima cea mai adâncă mulțămită atât acelor cari la glasul nostru au binevoit a răspunde cu ajutoare parte din al lor propriu, parte conduși de nobilul imold cumcă servesc o cauză sfântă, au luat asuprași sarcina doară și mai grea, de a face colecte pentru ajutorarea bisericii noastre.

Tot odată sunt respectuos rugați toți aceia, cari deja au la mână apelul, dar până acum nu au dat nici un răspuns, ca să binevoiască a face atâta serviciu bisericii, și dacă nu le stă de loc în putință a ne mijloci ceva ajutor, să ne retrimită apelul gol și să ne cruțe de spesele revocării.

In urma celor esperiate, ne vine a crede, că mulți numai pentru acea ne-au retrimis apelul gol, pentru-că au fost de părerea că noi sperăm după fiecare apel ceva contribuiri exagerate. Oh nu! dacă un apel, pe care la-m tipărit și împărțit în 3000 de exemplare, ne aduce dela singuratici sau din parohii mai slăbuțe chiar și numai 1 — 2 coroane, noi suntem pe deplin îndestuliți și mulțămiți. Puținul din inimă ne încântă și numai răcoala ne doare.

Numele contribuitorilor și sumele contribuite până acum sunt următoarele:

Ioan Bal preot gr. cat. în Romuli (com. Bistrița Năsăud) a colectat cu mult zăl și bunăvoință dela credincioși 44 cor. 11 c. 40 fil. Văd. Ana, Dr. Anca născ. Stepan în O-aviczabánya 5 cor. iar dela mai mulți a colectat cu multă bunăvoință 15 coroane = 20 cor. Georgiu Isai, preot, Ciceu Cristur (Solnoc Doboca) colectat 19 cor. Moise Brumbol, preot gr. cath. Tohanu vechi colectat dela credincioși, 11 cor. 57 fil. George Mureșan, preot gr. cath. Batin (Solnoc Doboca) colectat dela credincioși, Simion Pop preot gr. cath. Drag (Solnoc Doboca) colectat dela credincioși 10 cor.

Magnif. Dr. Stan Florian canonic Oradea mare 10 cor. Petru Dobos, Aranymedgyes 14 cor. George Savu paroh Darlos, colectat dela credincioși 7 cor. 78 fil. Vasile Micșan paroh M. Trata colectat dela credincioși 8 cor. Jerotheiu Crislian, preot Abafaja din al său 1 cor. 62 fil. ear dela credincioși 4 cor. 38 fil. cu totul 6 cor. Ioan Macavei paroh gr. cath. Mezökerked a colectat 5 cor. 43 fil. Dr. Aurel Cosma advocat Timișoara 5 cor. I. Costin, preot Récsekeresztur colectat dela credincioși 5 cor. 10 fil. Ioachim Giuca, preot gr. cath. Markovecz din al său 5 cor. Ioan Neagoș, paroh gr. cath. Proștea mare 1 cor. Ioan Haizea inv. gr. cath. 1 cor. dela popor a colectat 4 cor. 70 fil. = 6 cor. 70 fil. Ioan Ch. Dragomir, protopop Naprade colectat 4 cor. Ioan Hațiegan, protopop Cojocna 2 cor. dela credincioși 3 cor. 60 fil. = 5 cor. 60 fil. Ștefan Lita parch Lunca cmit. Târnava mică 2 cor. dela popor 2 cor. 30 = 4 cor. 30 fil. Iuliu Fillimon B. Csánalos-Nadár 2 cor. Ioan Trif paroh Tânuî colectat dela credincioși 2 cor. Mari-oara Lazar din Pricaz 2 cor. Dr. Traian Frățiu protop. 2 cor. = 4 cor. Ioan Cosma, preot Bucsum-Muntari și Terezia născ. Neimer 1 cor. iar Alexandru Cosma 20 fil. = 1 cor. 20 fil. Ioan Madincea, magnif. cononic Lugos 1 cor. Isidor Butnar, preot în Roșia de munte 1 cor. Ioan Corbu asesor la sedria orfanală în Bistrița ne-a trimis spre valorizare 3 exemplare din opul dsale »Ad astra« (prețul alor 3 esemplare = 6 cor.) Suma: 214 cor. 8 fil.

Ocna-Dejului la 3 Februar 1911.

Iacob Margu.
preot

Nicolae Giurgian.
prin curator.

MULTE ȘI DE TOATE.

Cum mâncau la Curtea Franței.

Pe timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea, regele Soare, mâncau zdravăn. Sunt liste de bucate de la mesele regelui, în cari vedem: patru supe, patru fripturi, etc. și tot așa până la patru-zeci de feluri la o masă. De mâncat, însă, mâncau ca niște sălbatici. Așa, mâncau cu lingura din castronul cu supă.

Mai târziu scoteau supă în taler, dar cu lingura cu care mâncau.

Carnea o luau cu degetele de pe masă. Moda de-a pune lângă tacămul fieră-ului oaspe și o lingură mare, cu care să ia din castron și furculiță, a introdus-o ducele de Montausier care trecea de maniac în privința curățeniei.

In 1695, povestește de Coulanges c'a mâncat la d-na de Seigné ca un drac și beut ca o gaură, iar d-na de Saint-Germain a luat de pe talerul cel mare un pește chiar cu degetele, i l'a pus pe taler și l'a udat cu sos luat cu lingura cu care mânca ea.

Intro carte de povețe pentru burghezie, 1749, cetim ca să nu umbie cu lingura în castron ori s'o șteargă mai întâi.

A rămas știința înapoi.

Taica Marțafai are un băiețel elev în clasa a treia populară. Aseară voind să-și dea seama cum merge școala, întreabă pe copil:

— Ce învățați voi mă, acum la aritmetică?

— Cele patru lucrări: adunarea, scăderea, înmulțirea, și împărțirea.

— Vai de capul tău, păcătosule. Care va să zică, de 50 de ani știința n'a mai mers nimic înainte?

— De ce tată?

Pentru că și eu, mă, încă pe atunci tot asta am învățat-o!

Câinii și alte animale vorbitoare.

Cunisset Carnot scrie în »Le Temps« despre chestia aceasta, ajunsă la ordinea zilei cu prilejul câinelui »Don« de la Theerhuse, în domeniul Letzlingen, unde se fac vânatori mari regești. Stăpânul lui Don este păzitorul din pădurea Ebers.

Un trimis al ziarului din Berlin »Abend Post« a adus mai întâi la cunoștința lumii însușirile minunate ale acestui câine. Don e din solul zis Dackel, e bine hrănit, foarte deștept și cu ochii în adevăr ciudați.

Deși »vorbește«, nu s'a lăsat nici de lătrat. Când una din fetele lui Ebers, de față fiind redactorul lui »Abend Post«, l'a întrebat ce vrea, Don răspundea lătrând.

— Nu lătra, vorbește! i-a zis fata. Atunci câinele a rostit vorba nemțească: »Kuchen«, adică »prăjitură«. Rosteste des-tul de limpede, dar vorba lui nu se-

mână cu cea omenească aproape de loc; deci nu poate fi vorba de ventrilo-chie, cum s'a întâmplat cu atâția câini ziși vorbitori.

— Ce ți-i? — l'a mai întrebat fata.

— »Hunger« răspunse Don, adică »Foame«.

— Și ce vrei?

— Kuchen haben — răspuns el, »Să am prăjitură«. I-a dat-o și s'a ospătat foarte cu poftă.

Ziaristul e de părere, că avem a face c-o dresare îngrijită, că Don s'a deprins a rosti aceste șiruri de cuvinte și a le lega de anumite lucruri, dar că nu-și dă seamă de loc de ceea ce este în adevăr vorba și ca dovadă: nu se schimbă nici odată șirul vorbelor învățate, adică nu caută să arate o cugetare sau dorință pen-tru care nu l-au dresat.

Totuși e un fapt foarte însemnat.

Se spune, că odată, în vreme ce Don își arăta învățătura, ceilalți câini — poate din gelozie, zice Cunisset Carnot, — au început a face sgomot lătrând din răspu-teri. Don fără să-i fi zis cineva, fără să-l fi dresat stăpânul, a sărit, răstindu-se la ei, și-a strigat »Ruhe«, adică »Tăcere!«, cum, de bună seamă, făcea stăpânul său la întâmplări de acestea.

Mai ciudat e că o comisiune »știin-țifică«, după ce-a făcut cercetare la fața locului și-a supus la examen pe Don, pare a fi ajuns la convingeri mult mai favo-rabile asupra acestuia, decât redactorul lui »Abend Post«. Comisia a rămas incredințată că Don pricepe ce-i spui și răspunde dă-n-du-și seamă de vorbele ce vorbește. Co-misia povestește incidentul cu »Ruhe«, care, dacă'n adevăr n'a fost pus la cale cu dibăcie de Ebers, e însemnat lucru.

Cunisset Carnot zice:

»Un țăran, un om fără învățatură, lipsit de spiritul de observație și care e deprins din moși strămoși a crede în mi-nuni, poate primi părerea că Don vorbește și înțelege ce i spui și ce spune; se poate. Dar oamenii culti, învățați specialiști, să creadă, că e cu putință să vorbească ome-nește câinele, nu se poate crede.

»Cunisset Carnot e de părerea zia-ristului că e vorba de o dresare foarte cu răbdare și dibăcie făcută unui câne deo-sebit de deștept, care-a înțeles căi se cere să imite sunetele rostite înaintea sa și că în schimb va căpăta plicintă, carne, des-mierdări etc. I-or fi zis de mii de ori »Ce ți-i? zi »Foame! foame! foame! etc. și că-ătr'o zi, în sfârșit, a rostit cuvântul ce i se cerea. I s'a dat plicinta, l'au des-mierdat și câinele a înțeles și a fost gata, odată ce-a apucat pe calea asta, să învețe și alte vorbe.

»Dar nu-și arată cugetări personale. De altfel atâtea păsări vorbesc, mai bine de cât câinele Don, dar ca și el, rostesc numai ce le ai învățat, adică fără a înțe-lege. Papagalul nu rostește numai cuvîn-te, dar fraze, cu intonație, în cât ai jura că știe ce spune. Și totuși nu-ncapă în-doială că nu pricepe nimic și că reproduc-ce sgomotele ce i s'a cerut să învețe. Nu leagă nici o idee de ele; le întovărășește cu cutare fapt, după destule exerciții. De pildă, știe că dacă va zice »Voiu zahăr« o să i se dea zahăr. Dar deși papagalul știe o mulțime de cuvinte, văzutu-lă cine-va pe unul din ei, luând cuvinte din fraze deosebite, împărechindu-le și făcând vre-o frază nouă? Nici odată! Întrebându-l vorbele câte una sau legate în propoziții, dar numai așa cum l'au învățat. Din asta nu e.

»Vorba papagalului ca și a câinelui Don este executarea unui gest, căpătată prin dresare, întocmai ca și al câinelui care la porunca stăpânului se culcă, pleacă, latră etc. Don a făcut numai o minu-ne: a înțeles că i se cere să imiteze vor-ba omenească. A dat dovadă de inteligen-ță mare, firește, dar de-aci și pân la în-trebuintarea vorbelor, dându-și seamă de înțelesul lor, este o prăpastie netrecută încă și peste care, crede Cunisset Carnot, câinii nu vor trece nici odată.

»No să ajungem să stăm de vorbă cu câinii și să aflăm de la ei ce se petre-ce în sufletul lor! Știința modernă a arun-cat oareși cari lumii asupra sufletului animalelor dar abia au început a se ivi zorii zilei viitoare.

Noi credem că autorul articolului, deși om foarte cult și foarte cu bun simț, are dreptate, dacă e vorba să comparăm pe Don cu cel din urmă țăran francez sau german; dar e întrebarea dacă pus slături cu cei mai de jos selbatici din ză-lele noastre, cu cei cari nu știu a număra mai departe de trei, de pildă cu Patagonii de pe insula Pământul de foc, pasul făcut de Don, față de ceilalți câini, nu-l apropie de oameni, dacă n'a făcut un pas spre arta vorbirii?

E așa de sigur Cunisset-Carnot că oamenii, când au început a vorbi, nu rosteau șiruri de sunete, cari arătau simțirile și poftele lor, fără să lege înțeles deosebit de cutare sau cutare grupă de sunete?

Dacă s'ar îndeletnici cineva cu Don din acest punct de vedere, poate că l'ar putea face să priceapă cât pricepeau cei dintâi oameni vorbitori că grupa cutare de sunete ține locul cutărei simțiri sau cutărei icoane a unui lucru.

Dacă vom pune acum în legătură experiența cu Don, cu studiile Americaniului Galon asupra limbei maimuțelor, e de crezut că ne-am apropiat de înțelegerea originii vorbirii la om. Dacă s'ar îngriji să perfecționeze prin moștenire și selecție pasul făcut de Don, într'un număr de ani s'ar putea face progrese însemnate.

Prudența științifică nu cere, să fim sceptici ca scriitorul francez, dar, firește, nici să fim așa de lesne crezători în cât să ni se pară că și papagalii știu ce spun.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Succesorii.

Redactor resp. Ioan Spuderoa

Dr. B. Basiota

— medic —
— specialist în morb. femeiești. —
Cluj-Kolozsvár, Strada: Ferencz Iósef Nr. 6
Consultațiuni
Între oarele 8—10 a. m. 3—5 p. m.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de
facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

Câte-va cuvinte

asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată — în vremea de azi e bătușoare la ochi și fimeea a celor oameni, a căror sânge și suuri trupesti sunt atrofiați și cari în urma ușurinței din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem al acestei stări îngrozitoare să se pună răpăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimii deslușiri binevoitoare, sincere și amă, năpăite în tot ce privește viața sexuală: trebuie să fie cine-va cărui oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfilă și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care să dea asupra vieții sfaturi bune: sexuale și știe a ajuta și morburilor și deja eventual există, atunci apoi va înțelega existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.ului PALOCZ, medic de spital, specialist, Locuința dela 1 No. 13, unde pe lângă disorexia cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se înălbesc, tot organismul i-se eliberează de materiile de bătă, ohrurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbare ocupațiilor zilnice Dr. PALOCZ vindec deja de ani de zile repede și radical cumetodul său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifitice, boalele de feve și sifilis, nervi și șira spinării, începul și confuzie a minții, urmările onaniei și de sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și de odihnă separată. În ceea-ce privește cura, departarea nu este piedecă, oăci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălțura numai maroa de răspuns). Limba română e vorbită perfect. După încheierea cūrei boalele se ard, ori la dorință se retrimite scrisorile. Institutul se îngrijește și de demnitate speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.). Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, este, Budap VI., Rákóczy-ut.

cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, fir și de mări ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.

Proprietar: Fr. CASPARI,

Mediaș Nr. 17 (Ardeal).

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recomandare din toate părțile țării. Proprietari de vii, înainte de a comanda își pot câștiga siguranța verbal sau prin scris la persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus.

Din partea vicecomitelui comit. Brassó.

Nru 1174/911.

Invitare la Concurs.

Sre a ocupa un loc de oficial clasa I la magistratul orașului Brașov, ajuns vacant nu de mult și spre a ocupa locurile, cari în urma ocupării acum numitului post vacant ar deveni vacant vrin avansare: deschid concurs prin această invitație.

Remunerațiunea oficialului de clasa I este: 1800 cor. plată anuală fixă, 400 cor. anual drept bani de curtel și drept la cinci quinque-nii de câte 100 — în senzul dispozițiilor Statutului Organic orășene.

Petenții trebuie să cunoască limba germană și maghiară în vorbă și în scris iară cea românească cel puțin în vorbă.

Petenții au a mai proba cu documente următoarele:

- a) prin atestat de botez, ce e-tate au.
- b) prin atestat dat de căpitanul poliției, că viața le este nepătată.
- c) prin atestat medical, că sunt sănătoși atât spiritualmente cât corporalminte.
- d) prin pasport militar sau prin cărticica despre taxele militare, cumcă și-a făcut serviciu militar activ respective sau supus obligamentului de a fi asentat.
- e) prin atestate corespunzătoare că unde au fost aplicați până acum.
- f) prin atestate școlare corespunzătoare, că ce cultură teoretică posed.

Petenții, cari se află deja în serviciul orașului nu sunt obligați a produce aceste probe sau dovezi.

În sensul §-lui 111 din statutul organic orășenesc oficialului orășenesc nu-i este permis a esersa el însuși vre-o ramură industrială, nici a lua parte la vre-o întreprindere fie ca membru public sau ca partaș necunoscut. În fine nu-i este permis a avea nici o ocupațiune laterală, prin care — în puterea contractului cel are — ar putea ajunge în pozițiune de pendentă către vre un individ sau către vre o corporațiune.

Petițiunile, provăzute cu documentele prescrise și timbrate după lege, sunt a se prezenta până la 1 Martie 1911 et. n. la mine.

Petițiunile prezentate după acest termen se consideră de întârziate și nu se vor lua în considerare.

Brassó în 30 Ianuarie 1911.

August Jekelius.
vicecomite.

Szám 1910 B. 1717/2.

Ö felsége a Király nevében!

A brassói kir. járásbíróság becsületsértés vétségével terhelt Arsu Miklós elleni bűnügyben Aldea Iános főmagánvádó képv. által emelt vád felett Brassóban 1910 év. nov. 26-án Borbély Miklos jegyzőkönyv vezető, részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után a következőleg.

Ítélt.

Terhelt Arsu Miklós brassói lakos szobafestőt bűnösnek mondja ki a btkv. 261 §-ban irt s a btkv. 261 §-a szerint minősülő becsületsértés vétségében azon ténye miatt, hogy 6 Brassóban 1910 július hó elsőfelében egy napon főmagánvádólót taknyos, rongyos, tetves s... ruglakok felpofozlak kifejezésekkel illete, ezért a btkv. 261 §-a alapján a btkv. 91 §-a alkalmazásával, az 1892 évi XXVII. t. c. 3 §-ban jelzett célokra fizetendő s 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhével ezen kir. járásbíróshoz betízetendő, behajthatlanság esetén a btkv. 53 §-a alapján (1) egy napi fogházra átváltoztandó (10) tíz korona pénz büntetése valamint a felmerülő bünygyi költségek viselésére ítéli mely költségek az 1890 XVIII. t. c. 4 §-anak második bekezd. alapján egyelőre behajthatlannak nyilvánítottak.

Köteles terhelt főmagánvádólónak ügyvédi költségek fejében 20 kor. Dr. Szele Béla ügyvéd kezéhez 15 nap s végrehajtás mellett megfizetni. Ezen illetékek terhelte közlése elreenneltetik és köteleztetik terhelt ezen ítéletet a jogerőre emelkedése után a Brassóban megjelenő „Gazeta Transilvaniei” című lapban 15 nap s végrehajtás terhe mellett, saját költségén egész terjedelmében tegye közzé.

Indokok:

A bíróság tényállásként megállapította megesketté Moldovan Demeter s a tanuként kihallgatott főmagánvádólónak esküvel megerősített vallomása alapján hogy terhelt főmagánvádólót Brassóban 1910 Július hó első felében egy napon taknyos, rongyos, tetves s... ruglak, felpofozlak kifejezésekkel illete. Terheltnak ezen kifejezésért btkv. 261 §-ban irt s u. e. §-a szerint minősülő becsületsértés vétségének tényálladékát meriti ki.

Ennélfogva terhelt abban bűnösnek volt kimondandó s a rendelkező részben ismertetett büntetéssel sulytandó.

A büntetés kimérésénél említő körülményként figyelembe vétetett büntetlen előéleti sulyosbító körülmény hiányában.

A bünygyi költségek s ügyvédi díjak megállapítására, vonatkozó intézkedések a bj. 479. 480 §-án alapulnak.

Brassó, 1910 Novemb. hó 26 án.

A kir. járás mint büntetőbíróság:

Reich s. k.
kir. jbi-ó.

Városmajor-Sanatorium și „Hydrotherapie“

26 odăi aranjate cel mai modern; Supraveghere medicală constantă.

Telefon 88—99.

Birou central, stabiliment medical, Ferencz körut 29 n. a. 8—9; d. a. 3—5.

Director, șef.
Dr. Cosmutza.

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în **Budapesta birou de informații** și

Agentur. Românească

Orice informație relativ la petițiile foaiutate la minister și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în răstimp de 2—3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc n persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. Olariu.

Budapest, Lajos utca 141, III. 19

Hans Apfelbach,

La regele gulerilor.

Brașov, Strada Porții Nr. 18.

Cel mai solid și mai ieftin magazin cu articolele de tricotaș, albituri pentru bărbați și cravate moderne
Mare asortiment de elorapi de copii, bărbați și dame. 1143,1—52.

Banca generală de asigurare mutuală

„TRANSYLVANIA“

SIBIU, Strada Cîsnădiei 1—3 (casele proprii)

acceptează asigurări asupra vieții omului în cele mai variate combinațiuni, pe lângă premii solide, și în condiții culante. Se recomandă ca deosebit de avantajioasă încheierea unei asigurări pe caz de moarte și cu termen fix după cel n'ar nou tarif introdus, tariful X. C. la care este garantată o scădere de 3% a premiilor. De pildă:

O persoană de 25 de ani, asigură suma de K. 10.000 după acest tarif, plătită imediat după moartea ei, cel mai târziu însă după 30 ani. În cursul celor cinci ani primi premiul la această asigurare va face K. 365'20. De aci încolo însă premiul scade cu 3% anual, astfel:

după anul al	5-lea cu	$5 \times 3\% = 15\%$
»	» 6-lea cu	$6 \times 3\% = 18\%$
»	» 15-lea cu	$15 \times 3\% = 45\%$
»	» 25-lea cu	$25 \times 3\% = 75\%$

și așa mai departe. Va să ză persoana asigurată va plăti în anul al 26-lea numai un pătrar din premiul cu care începe; în al 27-lea an și mai puțin etc. Aceste reduceri nu atarnă de profitul curat referitor, ci cum s'a amintit mai sus sunt garantate prin bancă! Întreg premiul prestat face în urma acestor reduceri chiar și după o durată de 30 de ani a asigurării K. 6300. pentru care sumă se achită un capital de K. 10.000. Dacă însă moartea asiguratului s'ar fi întâmplat mai înainte banca ar fi plătit erezilor K. 10.000 iar ca premii s'ar fi plătit și mai puțin decât K. 6300

Prospecte și informațiuni asupra acestui tarif cum și asupra tuturor celorlalte tabele se dau în orice timp prin Direcțiune și prin reprezentanții ei cu toată prevenirea.

Reprezentanța pentru Brașov se află la D-nul H. Hermann, St. Porții 51.

Aquisitori se caută pretutindeni.

Novități frumoase industriale
indigene. Stofe de costume bărbătești, pentru Salon, Stradă, Sport și Vânat.
Din fabrică nouă de postav **Vilhelm Tellmann & Comp.** Deposit cu bogat asortiment recomand cu prețuri
de fabrică. **Em. Mayer și Cie. (Șirul florilor 2.)** Telefon numărul 52.
Mustre de stofe se trimit la cerere gratis și franco.

Recomandăm cetitorilor ziarului nostru, Magazinul de haine
și Confecțiuni de dame

I. ASCHER

Brașov, Strada Inului Nr. 26.

unde pot cumpăra de superioritate constatată
haine pentru bărbați, băieți și copii, asemenea
și pentru dame și fete: Jachete, Costume de
dame, Foi, Halatur, Bluz, Jupoeane etc.

Bogat asortiment de blănuri pentru călătorii,
pentru oraș, Sacco scurte blănite, precum și
mantale pentru Dame cu căptușală de blană.

Comande cu posta se efectuează complet
cu **rambursă.**

Când se comandă, notați lățimea peptului, co-
loarea stofii și cam cu ce preț.

1148,7—100

Pentru ce nu convine se dau banii îndărăt.

Prețurile netto cassa.

Nicolae Balea

Maestru pantofar Brașov, Strada Orfanilor Nr. 2.

aproape de 1 t
mare. Recomandă
toate felurile de
mănușe — pentru
bărbați, dame și co-
pii, mare asorti-
ment de ghete se-
zon de vară.

Mare magazin, de
tot felul de încăl-
țăminte: lucru de
mână, bun și cu
prețuri foarte re-
duse. Ocazia cea
favorabilă pentru
de a cumpăra cele

mai bune, mai durabile ușoare și plăcute încălțăminte
pentru toate sezoanele cu prețurile cele mai reduse
numai în depositul dlui pantofar Balea, se pot găsi.

— Brașov, Strada-Orfanilor nr. 2. —

Prețurile netto cassa

Asigurare!

O bancă de asigurare populară
caută **asigurați** capabili pe lângă sa-
lar fix și proviziune. Pentru începă-
tori neversati în afacere retribuție
părți calificative. Oferte cu refe-
rențe și copii de atestate să se tri-
mită sub cifre „POPULAR” la ad-
ministrațiunea acestei foi. 945,1—6.

FRIEDRICH KÄRGELEIN

magazin cu ceasornice de
aur și mărfuri de argint.
Specialist de scule ardeleni
Atelier propriu de reparaturi.
Candele lucrate foarte bine.
Cumpără cu preț bun obiecte de
aur stricate și pietre scumpe.
1146,1—52.

In 100 de ani

se ivește numai odată o ocazie atât de favorabilă de a cumpăra ieftin
și bine **pomi și alte plante de pepinerie.**
Să nu scape nimeni această ocazie și să comande ce are de trebuință
după expunerea de mai jos:

Pomi
Arbuste
Coniferi
Pomi pădureți

Pentru curățirea totală a teritoriului cu
— **prețuri foarte scăzute.** —

Pepinerie de pomi în Mediaș, Ardeal.
Catalog cu prețuri la cerere franco.

Fr. Caspari & Comp.

1216. (1—32).

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănă Stău Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul
său de înmormântare bogat asortat în care toate obiectele,
atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot că-
păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot
închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor **sicriurilor de lemn, de
metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și **plântici** cu prețurile
cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, care **funebre
proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vînet,
pentru **copii**, precum și **ciochii**.

Comande întregi se execută **prompt și ieftin**, iar
asupra-mă și **transporturi de morți în străinătate.**

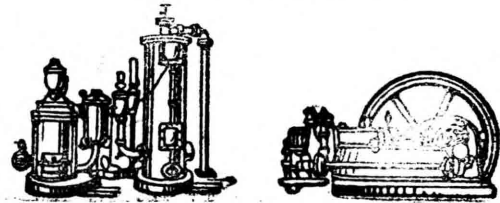
La casuri de morțe a se adresa la

115— Telefon interurb. 405.

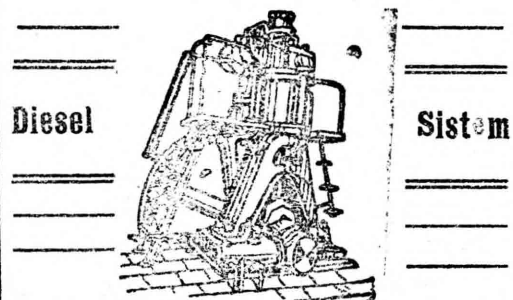
E. Tutsek.

Kalmár & Engel

Fabrică de motoare și mașini
Deposit și Bur-au — Fabrică —
V. Lipótiring 22 BUDAPEST V. Utteg.
Renum mondial „Benz”
ORIGINAL

Instalație motor Sauggas. Cea mai ieftină
exploatare.
„Benz” Motor cu ulei brut.

Cel mai recunoscut fabricant:
Recomandă Locomobile Benzin. Garni-
turi de înblătit, onstruite miraculos
de simplu.

Garantie deplina. Condiții favorabile de pia-
Devisiuni și prețuri curente gratis și franco.

Anunț de licitație.

În 20 și 21 Febr. st. n. 1911 se
vor vinde cu licitație obiectele ce s-au
amanetat din 7 Nov. 1909 până in-
cluziv în 15 Ian. 1910 și anume:
subnumărul 15068—1909 până incluziv
cu Nr. 706 — 1910, al căror
termiu a expirat și nu s-au resem-
părat.

Licitatia va avea loc în localul
Casei de zăloage, dela 8 oare pînă
la 11 oare a. m. și în cas de lipsă
dela 2 pînă la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt:
Giuvacricale, Glasornice de aur și ar-
gint și albe scule de aramă, Cloaie,
Cositor, flanele, haine bărbătești și fe-
meiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata.
Rescumpărarea sau încredințarea ama-
netelor se poate face numai cu o zi
înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu
se permite nici într-un chip a pre-
lungi amanetarea.

Brassó, 26 Ian. 1910.

(1—3). Oficiul casei de amanetare din Brașov

Hotel Central

Nr. 1

Renovat din nou, odăi frumoase și sîn-
toase. Prețurile dela 2 corone în sus. Sîn-
mare pentru nunți, banchete, baluri, ce-
certe, etc. Bucătaria renumită. Rescumpă-
rarea în Grădina Hotelului Vinuri curate
Ardeal, Bere Steinbruch, Serviciu prompt
Omnibus pentru gară la toate trenurile
IOSEF WYHANKE, Hotelier